

**Atklās
pieminekli
ebreju
kopienai**

3. lappusē

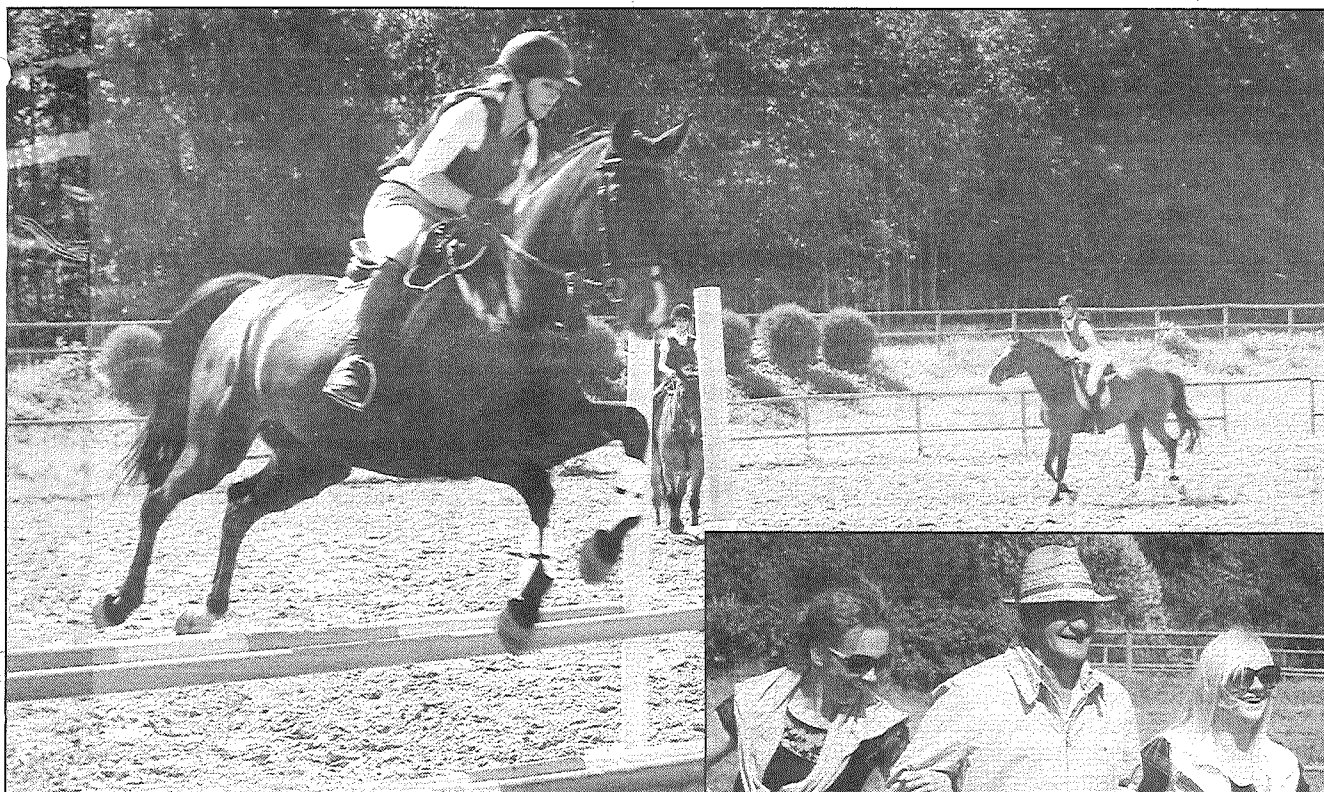
**"Latvijas meži"
atjauno
Upursalas
taku**

4. lappusē

**Kāpēc Preiļu
pilsētas iedzīvotāji
nenāk uz publisko
apspriešanu**

6., 7. lappusē

Jātnieki sevi parāda Riebiņu novada svētkos

● Riebiņu novada svētku apmeklētāju kuplo pulku priecēja jātnieku sacensības SIA "Trīs vītoli stallī" laukumā. Foto: I. Kirlova

Svētdien kā viens no Riebiņu novada svētku programmas pasākumiem aizvadītas jātnieku sacensības SIA "Trīs vītoli stallī" laukumā.

Jāšanas sacensības pulcēja daudz līdzjutēju, kuri priecējās par zirgu aristokrātisko staltumu un gudrību. Pieaugušo grupās sacensībās startēja jātnieki no Jēkabpils, Madonas, Rēzeknes, Kokneses un citām Latvijas vietām, bet bērnu grupā godam tika pārstāvēts arī Riebiņu novads. SIA "Trīs vītoli stallī" pārvaldnieks un sacensību galvenais tiesnesis Juris Astiņš vērtē, ka "sava olimpiāde" aizvadīta pozitīvu emociju gaisotnē. Sacensībās bija četri maršruti – divi bērniem un jauniešiem un divi pieredzējušiem sportistiem. Pirmajā un otrajā vadības maršrutā jauniešiem pirmo vietu izcīnīja Liāna Stulpiņa ar Tvigiju – ponija lieluma ķevīti, kura izpelnījās arī nedalītas skatītāju simpātijas. Pirmajā maršrutā otrā vieta Valērijai Meņai ar zirgu Afina no Rēzeknes, trešā vieta Elizai Kabakovai ar zirgu Linna no SIA "Trīs vītoli stallī". Otrajā maršrutā otrā vieta Imantram Vētram ar zirgu Kadete no Madonas novada, trešā vieta Valērijai Meņai. Pieaugušo grupā trešajā mar-

šrutā pirmā vieta Liānai Stulpiņai ar zirgu Roze, otrā vieta Vitai Vētrai ar zirgu Kupidons no Madonas novada, trešā vieta Māritei Medveckai ar zirgu Princis no Jēkabpils, bet ceturtajā maršrutā Māritei Medveckai pirmā vieta, Vitai Vētrai otrā vieta un Rasmai Bumbierei ar zirgu Ahiliāna no Rēzeknes trešā vieta. Sacensību organizēšanu un balvu fondu nodrošināja Riebiņu novada dome.

SIA "Trīs vītoli stallī" piedāvā iespēju bērniem un jauniešiem trenēties jāšanas sportā. Trenere Līga Astiča pastāstīja, ka starp vienpadsmit dalībniekiem jaunākajā grupā sacensībās startēja arī seši jaunie jātnieki, kuri trenējās Riebiņos, un viņiem šī bija pirmā jātnieka prasmju prezentācija publikas priekšā. Lai piedalītos sacensībās, jātrenējas ir ilgi un pamatīgi, viss pirmais mācību gads paiet, mācoties sadarboties ar zirgu. Neskatoties uz to, ka zirgi ir pieredzējuši, jaunajiem jātniekiem atsevišķu disciplīnu izpildīšana nenācās viegli. Līga Astiča gan uzsver, ka jūtas lepna par to, kā sevi parādīja viņas audzēkņi. Patlaban SIA "Trīs vītoli stallī" jā-

● Sacensību galvenais tiesnesis Juris Astiņš pēc veiksmīgi aizvadītajām sacensībām sateko ar meitenēm ansambļa „Nu ir raun” pavadījumā.

šanas sportā trenējas piecpadsmit bērni. Viņiem šeit ir iespēja pavadīt visu savu brīvo laiku. Svarīgi ir pierast pie zirgu rakstura, sadraudzēties, gadās, ka ar kādu no zirgiem kontakts neveidojas. Līga Astiča piezīmē, ka tikai no malas raugoties, viss izliekas skaisti un viegli, īstenībā tur ieguldīts milzīgs darbs diendienā. Riebiņos trenējas bērni arī no Preiļiem, Daugavpils, Līvāniem, kuri tik ļoti vēlas apgūt jāšanas prasmi, ka lielais attālums nav šķērslis. Tālākajiem ir iespēja pārnakšņot viesu mājā, bet varētu vēlēties, lai vairāk nāktu trenēties vietējie Riebiņu bērni, kam nav jāmeļo tāls ceļš, un ir iespēja treniņus apmeklēt regulārāk. Līga Astiča pauž cerību, ka jaunajiem jātniekiem pietiks apņēmības pacietīgiem treniņiem un viņu vārdi nākotnē vēl izskanēs liela mēroga valsts un pasaules sacensībās.

I. Šņepste

ZIŅAS

Pārrunās par svētceļojuma būtību

Preiļu galvenajā bibliotēkā 5. augustā interesenti aicināti uz tikšanos ar priesteriem Jāni Stepiņu, Juri Zarānu un Aigaru Bernānu. Programmā paredzēts priesteru stāstījums par svētceļojuma mērķi, būtību un jēgu, kā arī klausītāju pārdomas un atmiņas par svētceļojuma nozīmi viņu dzīvē. Tāpat klātesošie varēs dalīties pieredzē par praktiskām lietām.

Tikšanās paredzēta pulksten 17.00.

Notiks seminārs par mājražošanu

6. un 7. augustā Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) Preiļu nodaļa rīko izglītojošu semināru par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veicināšanu ar apakštēmu «Mājražošana – pārtikas pārstrāde mājās apstākļos nelielos apjomos». Seminārs 6. augustā notiks LLKC Preiļu konsultācijas biroja zālē, 7. augustā – LLKC Preiļu konsultācijas biroja zālē, kā arī zemnieku saimniecībā «Juri» Riebiņu novadā.

Semināra pirmajā dienā tiks apspriestas tēmas par pārtikas apriti regulējošajiem ES un Latvijas normatīvajiem aktiem, par minimālajām higiēnas prasībām pārtikas ražošanā, par pārtikas aprites uzraudzību un kontroli, kā arī specifiskās prasības augu valsts un dzīvnieku valsts produktu ražošanā un biežāk pieļautās kļūdas pārtikas aprites normu ievērošanā. Lektore – Diāna Pastare, Pārtikas un veterinārā dienesta Dienvidlatgales pārvaldes vadītāja vietniece.

Semināra otrajā dienā darba kārtībā iekļauta tēma par atbalsta iespējām mājražošanas un pārtikas ražošanas uzņēmumiem, lektors Normunds Lāčaunieks, Dienvidlatgales RLP Lauksaimniecības un lauku attīstības daļas vadītājs. Tiks apspriestas tēmas par vietējo ražotāju sadarbību Vācijā un Austrijā, Latvijas biedrību un kooperatīvu pieredzi, lektore – Guna Šulce, LLKC Lauku attīstības nodaļas projektu vadītāja, kā arī pieredze mājražošanas uzņēmuma izveidē, lektore Aļona Karnicka, PVD atzīta mājražotāja. Dienas otrajā pusē katram ar savu transportu paredzēta došanās pie zemnieku saimniecības «Juri» īpašnieka Jura Lubāna.

Plašāka informācija pie LLKC Preiļu nodaļas uzņēmējdarbības konsultantes Jolantas Augšpūles, tālrunis 26788681.

**NEAIZMIRSTIET
abonēt
"NOVADNIEKU"
SEPTEMBRIM
un mēnešiem līdz
gada beigām.**

Abonējiet "Latvijas Pasta" nodaļās, pie pastniekiem, "Novadnieka" redakcijā Brīvības ielā 14, Preiļos, un interneta mājas lapā www.novadnieks.lv sadaļā "Abonēšana".

Abonē šodien, saņem
pēc divām darba dienām.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Latvija iegādāsies pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmu «Stinger»

Latvija iegādāsies pretgaisa aizsardzības raķešu sistēmu «Stinger», intervijā Latvijas Televīzijas raidījumam «Rīta Panorāma» sacīja Nacionālo bruņoto spēku komandieris Raimonds Graube. Šis raķetes tiks iegādātas no ASV. Graube norādīja, ka par tieši šādu ieroču iegādi nolemts vizītes laikā ASV, no kuras viņš nupat atgriezies. Plānots, ka raķešu iegādi Latvija varētu sākt nākamajā gadā, un, visticamāk, tās tiks izvietotas NBS bāzē Ādažos, un šis apstāklis nekādā mērā neietekmēs vietējos iedzīvotājus. NBS vadītājs neprecizēja, cik liela naudas summa būs nepieciešama no valsts budžeta šo ieroču iegādei. Jau iepriekš NBS komandieris atzina, ka pretgaisa aizsardzība un kontrole ir Latvijas armijas vājā vieta. Tādēļ valdības apstiprinātajās jaunajās politiskajās iniciatīvās tā minēta kā prioritāte, kas ir jāattīsta.

Mazumtirdzniecības pusgada rezultāti liecina par spēcīgu iekšējo patēriņu

Šī gada dati par mazumtirdzniecības apgrozījumu liecina par stabili spēcīgu iekšējo patēriņu, norāda Finanšu ministrija (FM). Mazumtirdzniecības pieauguma pamatā ir mājāsaimniecību finansiālās situācijas uzlabošanās, jo šogad turpinājās darba samaksas un nodarbinātības kāpums. Tomēr patērētāju noskaņojuma indekss liecina, ka mazumtirdzniecības pieaugums varētu bremzēties nākamajā pusgadā. Pieaugošā ārējā nedrošība pasliktināja vispārējās ekonomiskās situācijas novērtējumu un palielināja bezdarba pieauguma gaidas nākamā 12 mēnešu laikā. Tomēr tas lielā mērā būs atkarīgs no uzņēmumu spējas pielāgoties jauniem apstākļiem. Gan jūnijā, gan pusgadā izaugsmi pamatā noteica nepārtikas preču tirdzniecība. Īpaši strauji šā gada laikā auga degvielas un datorpreču pārdošanas apjomi. Savukārt pārtikas preču gada pieaugums bija mērens — attiecīgi 3,7% jūnijā un 2,8% pusgadā — to nevar uzskatīt par vāju rezultātu, atzīst FM. Kopējais mazumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījums jūnijā palielinājies par 6,8% salīdzinājumā ar pagājušā gada jūniju. Pirmajā pusgadā tas ir pieaudzis par 6,2%, salīdzinot ar pirmo pusgadu pērn.

Banku peļņa pirmajā pusgadā — 219,6 miljoni eiro

Banku sektors kopumā 2015. gada pirmajā pusgadā darbojās ar peļņu 219,6 miljonu eiro apmērā, liecina Finanšu un kapitāla tirgus komisijas (FKTK) operatīvā informācija par Latvijas banku darbības rezultātiem 2015. gada jūnijā. Minētajā periodā ar peļņu darbojās 15 Latvijas bankas un piecas ārvalstu banku filiāles (to tirgus daļa kopējos banku sektora aktīvos — 96,1%). FKTK operatīvā informācija par Latvijas banku darbības rezultātiem 2015. gada jūnijā liecina, ka banku sektora kopējo noguldījumu apmērs sarucis par 1,2% jeb 271 miljonu eiro. Rezidentu noguldījumi pieauga par 0,6% jeb par 61 miljonu eiro, ko galvenokārt ietekmēja mājāsaimniecību un nefinanšu sabiedrību noguldījumu kāpums, savukārt nerezidentu noguldījumi samazinājās par 2,7% jeb 332 miljoniem eiro, ko daļēji ietekmēja arī ASV dolāra vērtības vājināšanās.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekš, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei),
65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),
žurnālistiem — 65307058.
Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(otrdien, piektdien).

Cilvēks pēc savas dabas ir mākslinieks. Viņš visur, vienalga kādā veidā, cenšas savā dzīvē radīt skaistumu.

8. augustā Likteņdārzā plaša programma un īpašs koncerts

Sestdien, 8. augustā uz septīto ziedojumu akciju «Top Latvijas Likteņdārzs!», kuras laikā Likteņdārza apmeklētājus visu dienu priecēs gan aktivitātes ģimenēm ar bērniem, gan tiks godināti latviešu strēlnieki, noritēs Pikniks ar Latvijas Radio 5 — Pieci.lv un skanēs īpašais koncerts «Top Latvijas Likteņdārzs!», aicina akcijas rīkotāji Latvijas Televīzija, Latvijas Radio 5 — Pieci.lv un «Kokneses fonds».

Akcijas mērķis ir ziedojumu vākšana Likteņdārza Lielā kalna izveidei.

Likteņdārza Lielā kalna izveidei nepieciešamās zemes vākšanas akcijai simbolisks starts tika dots 16. maijā, kad XI Skolēnu dziesmu un deju svētku mājas lapā tika atvērts burtnīš Z ar aicinājumu katram, kas dodas uz svētkiem un Likteņdārzu, atvest saujuņu zemes no savām dzimtajām mājām, novada, lai palīdzētu uzbūvēt Lielo kalnu. Pēc projekta autora ieceres, kalns plānots starp ābeļu aleju un meža daļu. Tas iecerēts 12,5 metru augsts, un tā izveidei nepieciešams ap 200 tūkstoši kubikmetru zemes. Kalna dienvidu nogāzē augs jauktu koku mežs, savukārt ziemeļu nogāzi veidos ziedu plava.

No pulksten 12.00 Likteņdārzā plānotas dažādas aktivitātes ģimenēm ar bērniem. Pulksten 15.00, piedaloties Aizsardzības ministrijai, Kara muzeja un «Kokneses fonda» pārstāvjiem, tiks atklāta piemiņas vieta latviešu strēlnieku pulku dibināšanas 100. gadadienai. Piemiņas vietas autors ir tēlnieks Ojārs Feldbergs.

Pulksten 17.00 Likteņdārza amfiteātri ar Latvijas pašvaldību atbalstu tiks turpi-

nāta arī Ozolu godasardzes izveide. Ozolus, iemūžinot politiski represēto piemiņu, stādīs Carnikavas, Kuldīgas, Ķekavas, Limbažu, Rojas, Talsu, Salaspils un Stopiņu novada pašvaldības kopā ar savu vadu politiski represētajiem. Līdz ar to kopumā Ozolu godasardzē būs iestādīti 37 ozoli no 39 paredzētajiem.

No pulksten 17.00 visi interesenti kopā ar ģimenēm un draugiem tiek aicināti arī uz «Pikniku kopā ar Latvijas Radio 5 — Pieci.lv».

LTV1 stundu pirms «Panorāmas» būs iespēja noskatīties maestro Raimonda Paula, Latvijas Radio bigbenda un solistes Kristīnes Prauliņas koncertu, kas notika šā gada 20. martā Mūzikas namā Daile un bija veltīts Likteņdārzam.

Pulksten 21.20 sekos LTV 1 un Latvijas Radio 5 — Pieci.lv ziedojumu akcijas «Top Latvijas Likteņdārzs!» tiešraides koncerts no Likteņdārza. Koncertā piedalās — gru-

pa «Ilgi», Jānis Lūsēns un «Promenāde», Kārlis Kazāks, Goran Gora, «Sus Dungo», koris «Juventus» un citi. Raidījumu — ziedojumu akciju vadīs LTV žurnālists Aija Kinca un Jānis Geste, un Radio 5 žurnālists Magnuss Eriņš.

Ieeja uz koncertu — maisiņš zemes Lielajam kalnam un zvans uz ziedojumu tālruni — 9000 6381 (maksa par zvanu 1,42 EUR) vai ziedojot ar SMS (Bite un Tele2 klienti) TLL uz nr. 120 (maksa — 1,42 EUR).

Ikviens ir aicināts piedalīties Likteņdārza istenošanā, gan atvedot zemi Lielajam kalnam, pelēko laukakmeni amfiteātrim, gan arī ziedojot bruņakmeni ar savu vārdu Likteņdārza draugu alejā — un piedaloties talkās. Plašāka informācija — www.likten-darzs.lv

Uz vakara koncertu lūgums ņemt līdzi savu krēslīņu vai sedziņu, uz kā apsēsties.

Turpmāk jaundzimušajiem personas kodā vairs nerakstīs dzimšanas datus

28. jūlijā Ministru kabinets atbalstīja likumprojektu «Grozījumi ledzīvotāju reģistra likumā», kurš paredz noteikt jaunas prasības personas kodu piešķiršanai, turpmāk nesaistot tos ar dzimšanas datumu.

Tādējādi tiks novērsta iespēja, izmantojot personas koda pirmajā daļā ietvertu informāciju ar norādi uz personas vecumu, veidot tiešu vai netiešu personas diskrimināciju uz vecuma pamata gan profesionālajās attiecībās, kā arī mazināt iekļaušanos personas privātajā dzīvē.

Personas kodu piešķirs Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un tas tiks veidots no vienpadsmit cipariem. Personas koda pirmie cipari būs «32», bet pārējie cipari būs automātiski sistēmas ģenerētie nejausie cipari no «0» līdz «9». Pirmie seši cipari no pārējiem pieciem cipariem var tikt atdalīti ar defisi jeb savienojuma zīmi. Pēdējie pieci cipari

nesniegs tiešas ziņas par fizisko personu, bet tikai palīdzēs viņu identificēt.

Likumprojekts paredz papildināt likuma pārejas noteikumus ar jaunu punktu, kurā noteikts, ka persona, kurai jau piešķirts personas kods ar dzimšanas datiem, sākot ar 2017. gada 1. janvāri, vienu reizi brīvprātīgi varēs lūgt piešķirt jaunu personas kodu bez dzimšanas datuma norādīšanas. Par iesnieguma iesniegšanu personas koda maiņai valsts nodeva netiks noteikta.

Likumprojekts papildus paredz Iedzīvotāju reģistrā iekļaut informāciju par ārvalstīs piešķirto identifikācijas numuru, ja personai tāds ir, kas norādīts personu apliecinošā dokumentā vai atbilstošas iestādes izsniegtā dokumentā, kas ļauj personai uzturēties ārvalstī, tādējādi ļaujot precizāk identificēt personu informācijas apmaiņā ar ārvalstu institūcijām.

Lai atvieglotu slogu vecākiem, likumprojekts arī paredz iespēju saņemt iz-

ziņu par personas deklarēto dzīvesvietu personām vecumā no 15 līdz 18 gadiem, piemēram, iestādoties izglītības iestādēs, kā arī dažādu atvieglojumu vai priekšrocību saņemšanai.

Tāpat tiks izveidots bezmaksas e-pakalpojums «Tepriekšējā un piešķirtā jaunā personas koda salīdzināšana». Datu saņēmēji, piemēram, zvērināti notāri, aplūkojot datus ledzīvotāju reģistrā, pēc personas koda ievadīšanas saņems informāciju par jauno personas kodu. Šaubu gadījumā būs iespēja izmantot e-pakalpojumu personas koda salīdzināšanai. Tādējādi tiks nodrošināta iespēja pēc aktuāla personas koda saņemt informāciju par personas iepriekšējo personas kodu.

M.Zariņš,
Iekšlietu ministrijas
Administratīvā departamenta
Sabiedrisko attiecību un
organizatoriskā darba nodaļas
sabiedrisko attiecību speciālists

Ārstiem medicīniskajos dokumentos nebūs obligāti jāuzrāda personas kods, ko varēs aizstāt ar ārstniecības personas identifikatoru

Ministru kabineta sēdē atbalstīti Veselības ministrijas izstrādātie grozījumi noteikumos*, kas regulē medicīnisko dokumentu lietvedības kārtību.

Grozījumi paredz tiesības ārstniecības personai medicīniskajā dokumentā norādīt vai nu personas kodu vai Veselības inspekcijas piešķirto ārstniecības personas identifikatoru. Tādējādi tiks novērsts risks, ka medicīniskajā dokumentācija publiski ir pieejami ārstniecības personu personas kodi.

Tāpat veikti grozījumi veidlapās, papildinot sadaļu par ārstnieciskajiem un darba režīma norādījumiem pacientam, norādot, vai pacientam nepieciešama «Ārstēšana stacionārā», «Mājas režīms» vai «Brīvais režīms», kas ir būtiski gadījumos, ja jānovērtē, vai pacienta veselības stāvoklis pieļauj ierasties, piemēram, tiesā.

Šie grozījumi rada tiesisko pamatu elektroniskai medicīnisko dokumentu

uzkrāšanai veselības informācijas sistēmā. Tas ļaus pacienta medicīniskos dokumentus uzglabāt un veikt to apriti elektroniskā formā, tādējādi samazinot ārstniecības iestāžu un aptieku administratīvo slogu. Bez tam, virknei veidlapu samazināts to glabāšanas termiņš.

* 2006. gada 4. aprīļa MK noteikumi nr. 265 «Medicīnisko dokumentu lietvedības kārtība».

Atklās pieminekli ebreju kopienai

9. augustā pulksten 13.00 Preiļos, Cēsu ielā (pie ieejas ebreju kapsētā) svinīgi tiks atklāta arka ar vārtiem, kas vienlaicīgi būs arī piemineklis ebreju kopienai Preiļos.

Pieminekļa autors ir arhitekts Sergejs Rižs, kurš izveidojis Preiļu Holokausta upuru memoriālu 2004. gadā un ir Biķerņieku memoriāla autors. Finansētājs ir biedrība „Preiļu ebreju kapsēta”, kuru izveidoja un vada Preiļu Goda pilsonis Dāvids Zilbermans (ASV). Viņš piedalīsies atklāšanas ceremonijā. Arku būvēja SIA „Preiļu celtnieks”, komercdirektors Egils Stikāns. Metāla vārtus menoras (ebreju tradicionālais svečturis) veidā izgatavoja SIA „LIA D” Daugavpilī.

Uz pasākumu ierasties apsolijuši Rīgas ebreju kopienas izpilddirektore Gita Umanovska, muzeja „Ebreji Latvijā” direktors Ilja Ļenskis, arhitekts Sergejs Rižs, Liepājas universitātes doktorante Dace Saleniece.

Svinīgajā ceremonijā aicināti piedalīties Māris Gailis ar dzīvesbiedri, IJEC Latvija vadītāja Ilze Saulīte, režisors Viktors Jansons, Žaņa Lipkes memoriāla direktore Lolita Tomsone, muzeja „Ebreji Latgalē” vadītājs Josifs Ročko, 12. Saeimas deputāti, pašvaldību vadītāji, kultūras, izglītības iestāžu darbinieki un nevalstisko organizāciju pārstāvji.

Pēc pieminekļa svinīgas atklāšanas būs tradicionālais holokausta upuru piemiņas brīdis memoriālā.

Visiem pasākuma apmeklētājiem arhitekts Sergejs Rižs ir sagatavojis piemiņas suvenīrus.

● Ebreju jaunieši 1939. gadā Tīrgus laukumā Preiļos.

Preiļu ebreju traģiskā vēsture

Pirmie ebreji Preiļos ieradās 19. gadsimta sākumā, kad sāka veidoties Preiļu miests. Vieni no pirmajiem te apmetās kokmateriālu tirgotājs Skutels un kalējs Cemels ar ģimeni. 1847. gadā Preiļos dzīvoja 284 ebreji un 1897. gadā viņu skaits sasniedza jau 1375 cilvēkus. Līdz pat Otrā pasaules kara sākumam ebreji vienmēr veidoja lielāko pilsētas iedzīvotāju daļu.

Ebreju garīgai aprūpei pilsētā tika atvērtas četras sinagogas (viena no tām hasīdīm). Līdz mūsu dienām ir saglabājusies vecās sinagogas ēka Brīvības ielā 10, kas celta no koka 1865. gadā un rekonstruēta 1938. gadā. Šai sinagogai bijuši visvairāk draudzes locekļi. Netālu atradās arī Zaļā sinagoga Lielajā ielā 4 un 1880. gadā uzceltā jaunā sinagoga; tāpat Aškenazi sinagoga Liepājas ielā 4 un Zaļās ielas 18 stūrī.

Ebreji Preiļos izveidoja savu kapsētu pilsētas dienvidrietumu nomalē. Tajā atradās ap 300 granīta un marmora kapakmeņi. Senākais zināmais kapakmens datēts ar 1861. gadu uz kura ievirīta rakstīta: „Pieticīgajai sievietei Mirjamai R. Jitzakai, kas atstāja šo pasauli...5662 gadā”. Pēdējais apbedījums šajā kapsētā datēts ar 1964. gadu.

Ebreji Preiļos, kā lielākajā daļā Latgalē, stingri pieturējās pie savas tradicionālās tautas kultūras un folkloras. Valdošā valoda viņu vidū gan mājās, gan sabiedrībā bija jidišs. Ebreji pārsvarā draudzīgi sadzīvoja ar citu tautību pārstāvjiem. Taču 1902. gadā kāds notikums saviņņoja Preiļu iedzīvotājus. Katoļu zēna pazūšana gandrīz noveda pie ebreju pogroma (grautiņa), kuru novērsa Daugavpils apriņķa vadība pēc Rabina Mejera Davida Grodka lūguma.

Preiļu miestam pilsētas tiesības piešķīra 1928. gadā. No 1928. līdz 1940. gadam Preiļos nomainījās pieci valdes priekšsēdētāji, pirmie četri no viņiem bija ebreji: Elja Gurvičs (viņš vadīja arī miesta valdi), Zalamans Zilbermanis, Joselis Gakers un Ābrams Cīmanis. Arī pašvaldības valdē darbo-

jās daži ebreji: Leibs Cemelis, Zalamans Zilbermanis, Logins Kolesņikovs, kuri pārstāvēja ebreju intereses.

Pēc 1935. gada tautas skaitīšanas datiem no 1662 Preiļu iedzīvotājiem 847 (51%) bija ebreji. Vairākas ielas bija izteikti ebreju apdzīvotas. Piemēram, pilsētas centrā Tīrgus laukumā 1926. gadā visas 15 mājas bija ebreju īpašums, Zaļajā ielā no 19 mājām 17 piederēja ebrejiem. Preiļos bija arī viņu vārdā nosaukta iela – Ebreju iela, kurā bija aptuveni 20 mājas un tikai divas nepiederēja ebrejiem. Daugavpils ielā no 26 īpašumiem tikai sešas nepiederēja ebrejiem. 1920. gadā Preiļos tika atvērta ebreju sešklasīgā pamatskola. Skolai tika ierētas atsevišķas telpas tagadējā Raiņa bulvārī 10, kur tā ar pārtraukumiem darbojās līdz 1940. gadam.

No 206 tirdzniecības iestādēm, kas atradās Preiļos, lielākā daļa piederēja ebrejiem. Tagadējā Preiļu centrā viena pie otras bija ebreju siktīgotāju bodītes, kur tika tirgotas dažādas preces par salīdzinoši zemām cenām, nereti arī uz parāda. Ebreji nenodarbojās tikai ar tirdzniecību. Tradicionāli viņi bijuši arī atzīstami amatnieki – Preiļos motorspiestuve piederējusi B. Potašam, eļļas spiestuve – Ābramam Cīmanim. Preiļos bijuši trīs ebreju fotogrāfi, kurnieks, stiklinieks, ormanis, daudzi ebreji strādājuši par šuvējiem. Ebreji nodarbojušies arī ar vienkāršākiem darbiem: strādnieks, skārtnieks, galdnieks, krāsotājs, sargs, lopu uzpircējs. Viens ebrejs kā nodarbošanās minējies ebrejiem ļoti netipisku sfēru – zemniecība. Preiļos medicīnas pakalpojumi arī atradušies ebreju pārzinā. Vienam no bagātākajiem pilsētas iedzīvotājiem Zilbermanim, kas izglābās no nošaušanas, 1941. gadā evakuējoties uz Krieviju, pēc tam – uz Izraēlu, piederējis līnu pieņemšanas punkts. Bermaņiem piederējušas sešas smagās “Ford-8” automašīnas un divi autobusi, kas kursēja divas reizes dienā maršrutā “Preiļi – Aglona”.

Preiļos vācu armija ienāca 1941. gada 28. jūnijā. Tie, kas

● Ebreji Preiļos 1941. gada jūnijā. Pirmajā rindā (pirmā no kreisās) Frīda Gram (Šeinas māsa), otrajā rindā (no kreisās) Leja Latvinska, Eidelmans (Fridas Gram ligavainis), Šeina Gram.

paspēja evakuēties, izglābās, taču daudziem, kā Morduham Hagi (Kaganam), kurš izglābās, ģimenē vēl bez viņa – piecgadīga bērna, bija arī brālis un vecvecāki. Viņa vecāki neizlēma bēgt, jo nebija nekādu ziņu par to, kas notiek frontē. Vēl viens iemesls, kāpēc Morduha Hagi (Kagana) vecāki negribēja evakuēties, bija tāpēc, ka tikko viņi bija uzceļuši jaunu māju, kurā ievākties gan nepaspēja. Karam sākoties, visiem konfiscēja radio aparātus, tāpēc ebreji nezināja, kas viņus sagaida. Pienāca baumas par iznīcināšanu, bet vietējie tam negribēja ticēt.

Divas nedēļas pēc vāciešu iebrukuma Preiļos sākās iedzīvotāju masveida aresti. Arestētāji un vēlāk arī šāvēji galvenokārt bija vietējie aizsargi. Tika izdota pavēle ebrejiem nēsāt atšķirības zīmi – dzeltenu sešstūrainu zvaigzni uz muguras un krūtīm, aizliedza staigāt pa trotuāriem, lika strādāt piespiedu darbos, piemēram, tīrīt tualetes un slaucīt ielas. Par jebkuru pārkāpumu sekoja sods – nošaušana uz vietas. Ebreji tika sadzīti Brīvības ielā sinagogā un apsargāti. Dažas dienas vēlāk vīriešus aizdzina strādāt kūdras ieguves vietās, bet vakaros lika aiz ebreju kapiem rakt bedres, kā vēlāk izrādījās –

pašu kapavietas. Taču ne visi ebreji bija gatavi samierināties ar savu likteni. Ir zināms, ka divi ebreji – Skutelskis un Šelters mēģināja nodedzināt gestapo ēku Aglonas ielā, taču tika notverti un nošauti.

Ir saglabājusies Preiļu ebreju meitenes Šeinas Gram dienasgrāmata, kuru viņa sākusi rakstīt, kad vācu karaspēks ienācis Preiļos. Šeina bija dzimusi 1926. gadā Preiļos, viņas māte Sora Gram bijusi mājsaimniece, tēvs Icīks Grams – skroderis, māsa Frīda strādājusi par pārdevēju. Brālis Gutmans dienējis latviešu divīzijā, gājis bojā kaujā pie Madonas 1944. gada 28. augustā. Dienasgrāmata liecina par to, kādas šausmas bija jāpārdzīvo ebrejiem šajās dienās. Viņa raksta, ka vācieši ielauzušies sinagogā un to izdemolējuši, kas ieviesis bailes ebreju vidū, taču daži vācu zaldāti bijuši patiesi labsirdīgi un mierinājuši, ka strādniekiem neko ļaunu nedarišot. Nacisti mierināja ebrejus, solīja, ka sūtīs viņus uz Palestīnu. Taču tie izrādījās meli. Par 27. jūliju Šeina raksta, ka tā latviešu ebreju tautai ir asiņainā svētdiena. Neviens nebija gaidījis, ka notiks kas tāmlīdzīgs, ka visus bez izņēmuma nogalinās. Pēdējais ieraksts 8. augustā vēsta, ka Šeina jūt, ka tuvojas pats bries-

mīgākais... 9. augustā Icika Grama ģimene tika nogalināta.

Pavisam 1941. gada 28. jūlijā, 9. un 10. augustā tika iznīcināti vairāk nekā 900 Preiļu un tuvākās apkārtnes ebreji. Neskatoties uz bailēm par iespējamo sodu, daži mēģināja glābt ebrejus. Nozīmīgākais Preiļu ebreju glābējs, kurš arī saņēmis apbalvojumu “Taisnīgais starp tautām”, bija Vladislavs Vuškāns (1887-1953). Viņš palīdzēja astoņiem ebrejiem, no kuriem smagos apstākļus pārcieta un izdzīvoja seši. Pēc kara daži ebreji atgriezās Preiļos, taču kopienai atjaunot vairs neizdevās.

Preiļu ebreju kapsētā 2004. gadā tika atklāts holokausta memoriāls. Tā būvniecības iniciators un sponsors ir Dāvids Zilbermans, kurš ir dzimis Preiļos, un tagad dzīvo Amerikas Savienotajās Valstīs. Pateicoties Preiļos dzimušajam ebrejam Samuelam Latvinska iniciatīvai, 2013. un 2014. gada vasarā LOT biedrības jauniešu komete no Vācijas sadarbībā ar Preiļu pilsētas jauniešiem veica kapsētas sakopšanas darbus. Sakoptā kapsēta ar memoriālu un jaunajiem vārtiem saglabās piemiņu par ebrejiem Preiļu pilsētā.

V. Maksimovs,
Preiļu vēstures un lietiskās mākslas muzeja speciālists

AGLONAS NOVADĀ

Grāveru jaunieši svinēja pilngadības svētkus

Aglonas novada Grāveru pagastā pieci jaunieši sasnieguši pilngadību: Brigita Boliņa, Aļona Skorodihina, Alvis Eksta, Arsenijs Poga un Guntars Suveizda. Grāveru tautas namā viņiem tika sarīkoti pilngadības svētki. Aglonas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Tatjana Komare informēja, ka jauniešus uzrunāja un sveica Grāveru pagasta pārvaldes vadītāja Aina Buiniča, tautas nama vadītāja Ivīta Platonova. Sirsnīgus un miļus vārdus jauniešiem turpmākajā dzīvē vēlēja pasakas varone Bitīte un citi.

Ar muzikāliem priekšnesumiem klātesošos sveica Valērija Platonova, Angelina Antonova, Anna Buiniča, Kristīne Kovalkova, Evita Islamgarajeva. Jaunieši kopā ar vecākiem iededza sveces savai gaišai nākotnei, saņēma apsveikumus no vecākiem, radiem un draugiem.

Akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži» atjauno Upursalas dabas taku

Aglonas novada dabas parka «Cirišu ezers» lieguma zonā esošā Upursala (Kalnu sala) piedzīvojusi pozitīvas izmaiņas. Akciju sabiedrība «Latvijas valsts meži» ir atjaunojusi Upursalas dabas takas infrastruktūru. Aglonas novada domes sa-

● Skulptūra «Jaunava ugunī».

biedrisko attiecību speciāliste Tatjana Komare informēja, ka atjaunošanas darbi tika veikti divos posmos. Tika atjaunoti stendi, gājēju laipas, skatu laukumi, uzstādīti vairāki atpūtas soli un atkritumu kastes.

Upursala, kas atrodas akciju sabiedrības «Latvijas valsts meži» īpašumā, ir aizsargājama jau kopš 1931. gada. Tā ir lielākā no Ciriša ezera salām un aizņem 16 hektārus lielu platību. Uz salas izveidota 1,8 kilometrus gara izziņas dabas taka ar pieturvietām, kurās var iepazīties ar informāciju par šeit augošajiem kokiem un aizsargājamiem augiem, kā arī uz salas mītošajiem

● Atjaunotās takas Upursalā.

dzīvniekiem un putniem. Upursalā ir konstatētas retas augu sugas — spalvainais ancītis un zaļā divzobe. Viens no dzīvniekiem, kas dzīvo uz salas, ir bebris, un par tā eksistenci liecina nogāztie koki.

Upursala tiek apmeklēta gan organizētās grupās, gan individuāli. Uz salas var nokļūt ar laivu vai motorizētu postu.

Salas apmeklētāji tiek aicināti būt videi draudzīgi, atstāt iespēju arī nākošajām paaudzēm baudīt unikālus mirkļus dabā, būt saudzīgiem pret dabu un ievērot dabas lieguma noteikumus. Ceļotājiem jāatceras, ka vajag respektēt noteikumus un citu tiesības, staigāt pa takām vai laipām, lai neizmīdītu lakstaugus, ķērpjus, sūnas, pārvietoties dabā klusu, lai ne-

traucētu savvaļas dzīvniekus, atkritumus mest tikai tiem paredzētajās urnās un no apmeklētās vietas aiznest sev līdzī tikai fotogrāfijas un iespaidus.

Aglonas novada domes tūrisma informācijas konsultante Liene Baškatoва informēja, ka pastāv versija, ka uz salas upurēts senajiem dieviem. Par godu šai leģendai salas kalnā uzstādīta meitenes skulptūra «Jaunava ugunī». Jaunāki stāsti saistās ar otru salas kalnu — Mīlestības kalnu. Atzītā milnieku tikšanās vietā tagad redzama divu dzērviņu skulpturālā kompozīcija.

Tālruni informācijai: 29118597 (Liene Baškatoва), 26123809 (plots uz Upursalu).

RIEBIŅU NOVADĀ

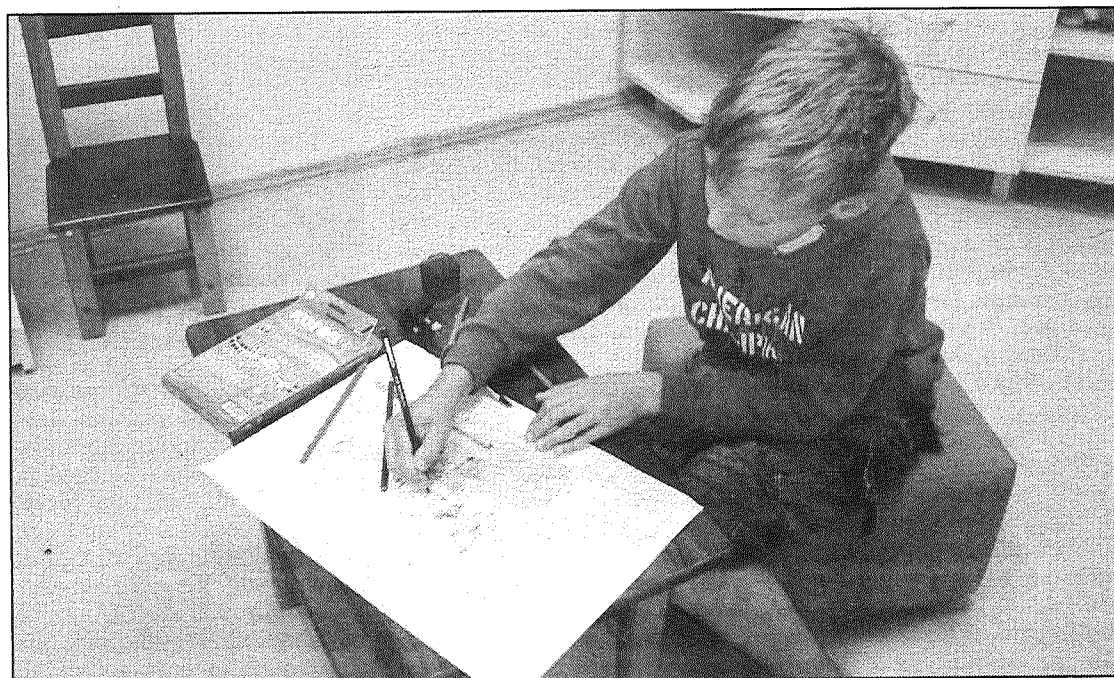
Mācījās veidot multfilmas

Riebiņu novada centrālajā bibliotēkā jūlijā katru piektdienu bērni un jaunieši tika aicināti iesaistīties dažādās aktivitātēs. Bibliotēkas vecākā bibliotekāre Svetlana Zahareviča stāstīja, ka jaunajiem lasītājiem bija organizēta miklu minamā diena, fotografēšanas un zīmēšanas diena. Nule aizvadītajā piektdienā bērni mācījās veidot video filmas no atsevišķiem kadriem, ar kuru palīdzību var izveidot multfilmu.

Nodarbības laikā bērni iemā-

cījās veidot video, izmantojot minimālu tehnisko aprīkojumu un vienkāršu programmatūru, kuras apgušanai nav nepieciešams daudz laika. Rezultātā tapa trīs īsas video filmas, kurām bērni piešķīra nosaukumus «Zemeņu laiks», «Evelīnas māja» un «Lielais loms».

● **Lai taptu filma dažus desmitus sekunžu garumā, vispirms bija jāuzzīmē zīmējumi.**

LĪVĀNU NOVADĀ

Ko darīt, ja īpašumā postījumus nodarījuši medijamie dzīvnieki

27. jūlijā notika pirmā Livānu novada medību koordinācijas komisijas sēde, kurā tika izskatīti vairāki iesniegumi par medijamo dzīvnieku nodarītajiem postījumiem, kā arī Pārtikas un veterinārā dienesta vēstule par Āfrikas cūku mēra izplatības draudu ierobežošanas pasākumiem un meža cūku populācijas skaita samazināšanu. Tika ievēlēts komisijas priekšsēdētāja vietnieks. Šis pienākums uzticēts Valsts meža dienesta pārstāvim Pēterim Kalvišam-Soidam.

Izskatot iesniegumus un pārrunājot radušos situāciju ar zemes īpašniekiem un medību tiesību lietotājiem, sanāksmē iz-

skanēja vairāki problēmas cēloņi: nepietiekams aizsardzības pasākumu daudzums, lai novērstu medijamo dzīvnieku postījumus, komunikācijas trūkums starp mednieku kolektīviem un iedzīvotājiem, kā arī savlaicīga neziņošana par postījumiem, informācijas trūkums.

Sēdē tika atgādināts, kā jārikojas, ja medijamie dzīvnieki (aļņi, stīrnas, mežacūkas, bebrī, vilki, zaķi, lapsas un citi) atbilstoši 2014. gada 22. jūlija Ministru kabineta noteikumiem nr. 421 «Medību noteikumi») ir nodarījuši postījumus privātpašumā. Ja ir noslēgts līgums ar mednieku kolektīvu par medību tiesību lietošanu, nekavējoties jāziņo medību kolektīvam par radušos situāciju ar lūgumu apsekot postījuma teritoriju, kā arī ne-

pieciešamības gadījumā jāveic pastiprināta kontrole postījumu teritorijā. Ja nav noslēgts līgums ar medību tiesību lietotāju, jāgriežas pie tuvākā medību kolektīva ar lūgumu pārņemt medību tiesības īpašumā. Ja medību kolektīvs un zemes īpašnieks abpusēji nevar vienoties par problēmas risināšanu, zemes īpašnieks ir tiesīgs griezties pie Medību koordinācijas komisijas, kas izskatīs radušos problēmu un noteiks preventīvos pasākumus problēmas risināšanai, kā arī nepieciešamības gadījumā aprēķinās medijamo dzīvnieku nodarītos zaudējumus atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 26. maija noteikumu nr. 269 «Noteikumi par medijamo dzīv-

nieku nodarīto zaudējumu noteikšanu un medību koordināciju komisijām» prasībām. Kompensācija par radītajiem postījumiem netiek maksāta.

Izskatot jautājumu par Āfrikas cūku mēra izplatības draudu ierobežošanas pasākumiem, populācijas skaita samazināšanu, komisija vienbalsīgi nolēma atļaut meža cūku medības medību iecirkņos, kuros minimālā medību platība ir ne mazāka kā 200 hektāri atbilstoši likumdošanā paredzētajiem noteikumiem. Lai mazinātu meža cūku populāciju, ierosināt Valsts mežu dienestam izskatīt iespēju atļaut dzinējmedības ar suņiem Livānu novadā noteiktajā medību sezonā.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Fermu dienā zemnieki mācījās, kā govīs darīt laimīgas

Riebiņu novada Galēnu pagasta zemnieku saimniecība "Gribolva" ir viena no tām, kas Latgales reģionā jau vairākus gadus piedalās Latvijas Lauku konsultāciju centra (LLKC) īstenotajā zālējumu projektā, rīkojot demonstrējumus. Šovasar tēma ir par dažādās veģetācijas fāzēs plautas zāles skābbarības kvalitātes vērtējumu un sagatavošanas tehnoloģiju salīdzinājumu slaucamo govju saimniecībās. Demonstrējumos iesaistījusies arī zemnieku saimniecība "Upmalu mājas".

Konsultanti, firmu pārstāvji, zemnieki, studenti un skolēni iepazīs ar ģimenes piensaimniecībām, kas vasaras periodā govīs gana ganībās, un aktuāliem jautājumiem par ganību apsaimniekošanu, zālāju ierīkošanu un skābbarības gatavošanu, rupjās lopbarības nozīmi piena ieguvē, telišu izaudzēšanu un skābbarības sagatavošanas izmaksu aprēķinu demonstrējumu saimniecībās. Ar atziniem iepazīstina LLKC lopkopības nodaļas vadītāja Silvija Dreijere, Preiļu konsultāciju biroja augkopības konsultante Inese Magdalenoka un Preiļu konsultāciju biroja ekonomikas konsultante Māriete Vucenlādāne. Plašāka informācija pieejama mājas lapā www.llkc.lv.

Ganību apsaimniekošana

Ganību ražība — optimums ir 1,1 — 1,7 t saunas uz hektāru. Vidēji zālajam ar balto āboliņu, kura garums ir 7,5 — 10 cm, saunas ražība ir 1 t saunas/ha, garajām zālēm, tauriņziežiem tādu pašu ražību nodrošinās 15 — 20 cm gara zāle. Samazinoties saunas ražībai no 1,1 t saunas/ha uz 0,56 t saunas/ha, saunas uzņemšana govīm samazinās par 40%.

Ilglaicīga ganišana ar zemu dzīvnieku blīvumu veicina tauriņziežu izkrišanu no zālāja un selektīvu zāles ēšanu. Govīs no zemes izlasa garšīgākās zāles.

Lai nodrošinātu intensīvu govju ganišanu, ir nepieciešami vismaz septiņi aploki, kuros ganišanas ilgums ir mazāks par vienu nedēļu. Ganišana jāuzsāk, kad garās zāles, sarkanais āboliņš un lucerna ir 17 — 20 cm, un dzīvnieki jāpārdzen uz citu aploku, kad zāles garums paliek mazāks par septiņiem centimetriem. Ganību maisījumi, kuros lielākoties ir aīrenes un baltais āboliņš, piemēroti ganišanai 12 — 15 cm garumā, bet ganišana jābeidz, kad zāles garums ir 3 — 5 cm.

Ūdens nozīme slaucamai govij

Slaucamajām govīm izslaukums lielā mērā ir atkarīgs no uzņemtā ūdens daudzuma. Laktējoša govīs dienā var izdzert 75 līdz 150 litrus svaiga ūdens un dzēšanai patērē gandrīz stundu dienā.

Dzirdnēm ir jābūt atbilstošām, lai nodrošinātu dzīvniekiem nepieciešamo ūdens daudzumu. Ūdens caurplūdei ir jābūt 10 — 19 litri minūtē, bet ūdens dziļumam dzirdnē vismaz 7,5 cm. Dzirdnes pieejamais garums uz katru govī grupā ir jānodrošina 7,5 cm. Katrā dzīvnieku grupā vai ganību aplokā ir jābūt vismaz divām dzirdnēm, kas atrodas viena no otras ne tālāk kā 18 līdz 24 metrus.

Augstvērtīgs zelmenis ganišanai un skābbarībai

Zālaugi nodrošina zālējumu ar tiem nepieciešamo enerģiju, pilnvērtīgu proteīnu un citām vērtīgām vielām. Fermera uzdevums ir sagatavot tikpat kvalitatīvu skābbarību.

Skābbarības kvalitāti ietekmē trīs galvenie faktori: augu suga; mēslošana; augu attīstības stadija. Gatavojot skābbarību no

● Fermu dienas dalībnieki vērtē zālāju.

dabiskajiem zālājiem, kuri netiek mēsloti un aug 10 un vairāk gadus, tās kvalitāte ir stipri zemāka, nekā gatavojot no sētajiem jaunajiem zālājiem. Dabiskie zālāji strauji nocietē, jo kokšķiedras procents ir augstāks nekā nesētajos zālajos (līdz pieci gadi).

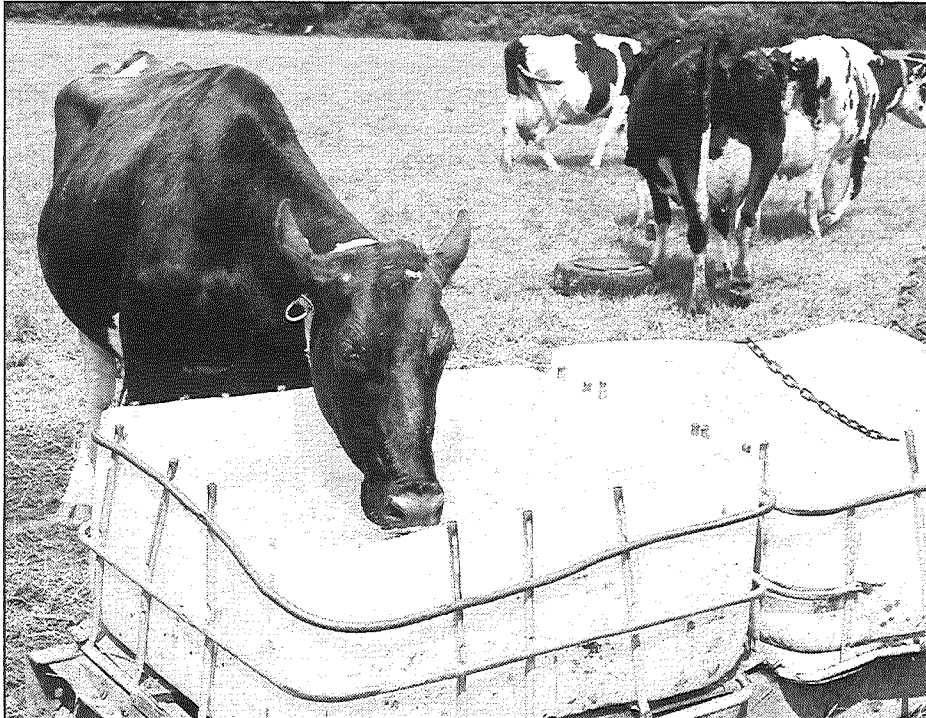
Zālāju ierīkošanai lieto daudzkomponentu zāļu sēkļu maisījumus vismaz no 5 — 6 sugām, kas nodrošinās gan ražas kvalitāti, gan kvantitāti. Nebūtu ieteicams izvēlēties maisījumus no divām sugām, piemēram, ganību aīrene un baltais āboliņš. Baltajam āboliņam ir sekla sakņu sistēma, ganību aīrenei kā skrajceru stiebrzālei cerošanas mezgls atrodas augsnē seklāk nekā stigmatizālēm. Iestājoties sausuma periodam, šīs sugas ražu neveidos.

Augstvērtīga zelmeņa veidošanos ietekmē augsnes auglība un mēslošana. Zelmeņos ar tauriņziežu pārsvaru slāpekļa devai nevajadzētu pārsniegt 34 kh/ha tūrvielā. Ja deva pārsniegta, gumu veidošanās uz tauriņziežu saknēm un atmosfēras slāpekļa saistīšana nenotiks. Kālija un fosfora mēslojumu var dot augsta beigās, septembra sākumā, tā tiek uzkrātas barības vielas augu saknēs, kas nepieciešamas labākai pārziemošanai. Zālājus nemēslo vēlū rudenī, kad veģetācija jau beigusies.

Kvalitatīva skābbarība

Ideālā saunas skābbarībai ir 35 — 40%. Saunas daudzumu zālē aptuveni var noteikt, savīļājot rokās zāles bumbu un uz vienu minūti saspiežot to. Ja tek sula vai rokas paliek mitras, saunas saturs ir zemāks par 25 — 30%, ja bumba vispār nesaglabā formu, saunas ir virs 45%. Savukārt, ja, atlaižot rokas, bumba lēni atveras un zaudē formu, tad masā ir 35 — 45% saunas. Vācu fermeri aprēķinājuši, ka uz skābbarības kvalitatīvas ieskābšanas, samazinātu zudumu un augstas saunas apēdamības rēķina var nopelnīt 80 eiro uz govi gadā.

Jāpievērš uzmanība tam, lai skābbarībā nokļūtu pēc iespējas mazāk smilšu. Ja uz lauka ir daudz kumju rakumu, tad nedrīkst lietot zāles plāvējus ar plu-

● Govīm ganībās jānodrošina tīrs ūdens tīrā dzirdnē. Dzirdnes minimālajam garumam, rēķinot uz katru govī, jābūt vismaz 7,5 centimetri.

cinātājiem, placinātājiem, jo tad no zāles izdalās cukuri, pie kuriem pielīp zeme, ko vairs nevar atdalīt no zaļās masas.

Ļoti svarīgi ir nodrošināt labi izklīdētu blietējamo masu, lai slāņa biežums nebūtu lielāks par 30 cm. Runājot par traktoru riepu spiedienu, blietējot zaļmasu, ir jāatceras — jo cietākas, jo labāk. Pēc pēdējās kravas ieviešanas papildus blietēt nepieciešams vēl pusstundu, un tad tranšeja vai bedre ir jānosēd. Ja darbu nevar izdarīt vienā dienā, uz nakti bedre jānosēd ar plēvi, lai mazinātu gaisa piekļuvi un nezaudētu CO₂, jo oglekļa dioksīds darbojas kā konservants.

Skābbarības salīdzinājums

Zālējumu projekta ietvaros zemnieku saimniecībā "Gribolva" un zemnieku saimniecībā "Upmalu mājas" tika salīdzinātas skābbarības sagatavošanas stīpās izmaksas. Vērtējot abu saimniecību rādītājus, secināts, ka "Gribolva" saražojusi skābbarību par būtiski zemāku vidējo cenu, jo

saimniecībā ir ierīkoti zālāji ar augstāku ražību. 2015. gada sezonā pirmā plāvuma ražība vidēji bija 18 t/ha, salīdzinot ar "Upmalu mājam", kur ražība bija 13,33 t/ha. Tas ļauj "Gribolvā" saražot lielāku apjomu skābbarības no viena hektāra. Otrs būtisks faktors ir ražošanā izmantotā tehnoloģija. "Gribolvā" skābbarību gatavoja ar divām pašgājējtehnikas vienībām, ietaupīja degvielu un laiku, salīdzinot ar "Upmalu mājam", kur izmantots vairāk tehnikas.

Salīdzināta arī skābsiena gatavošanas rituļos. Izmantojot vienādu tehnoloģisko procesu, atšķirības tomēr ir. "Upmalu mājas" izmaksas sastāda 17,25 eiro/1 t, bet "Gribolvā" 16,14 eiro/1 t. Pamatojums ir nelielā zālāju ražības atšķirība un izmaksas plēvei, jo "Upmalu mājas" rituļus ietina sešās kārtās, bet "Gribolvā" četrās kārtās.

Kopumā secināts, ka izdevīgāk ir gatavot skābbarību stīpās un tranšejās. Rituļi izmaksā vidēji par 20 — 50% dārgāk.

Sagatavoja L. Kirillova

Uz publisko apspriešanu

23. jūlijā Preiļu novada domē notika publiskā apspriešana projektam, kas saucas

«Jauna ielas posma būvniecība no Andreja Upiša ielas līdz Rīgas ielai (1. kārtā)» projekta «Jauna ielas posma būvniecība no Andreja Upiša ielas līdz Rīgas ielai (1. kārtā) un Andreja Upiša ielas pārbūve (2. kārtā) Preiļos» ietvaros.

Izsakoties lasītājiem saprotamāk, runa ir par to pašu apvedceļu, kura novadīšanas ideju pa A.Upiša ielu šīs ielas iedzīvotāji noraidīja jau tālajā 2007. gadā un pavisam nesen — šī gada februārī. Vai novada dome joprojām virza to pašu ideju, projektam mainot nosaukumu un sadalot to kārtās? To «Novadnieks» centās noskaidrot, piedaloties minētajā apspriešanā 23. jūlijā. Jāpiebilst, ka kopš projekta idejas dzimšanas A.Upiša ielas iedzīvotāju vairumam nav nekas iebilstams pret apvedceļa būvi kā tādu, taču protesti ir pret to, ka apvedceļa beigu daļa tiek novirzīta cauri dzīvojamajam kvartālam pa A.Upiša ielu. Tādu risinājumu dome bija izvēlējusies abās iepriekšējās reizēs.

Minētajā 23. jūlijā, kad sabiedriskajai apspriešanai projekts tika piedāvāts jau trešo reizi, uz apspriešanu ieradās vienīgi ... laikraksta «Novadnieks» žurnāliste un kāds Preiļu iedzīvotājs, kurš, gan nebūdam A.Upiša ielas iedzīvotājs un nepārzinot situāciju, dedzīgi aizstāvēja domes idejas. Un tā, publiskā apspriede pārtapa gandrīz vai par preses konferenci, kurā uz žurnālistes jautājumiem atbildēja domes vadības pārstāvji.

Sarunā piedalījās Preiļu novada domes priekšsēdētāja Maruta Plivda, izpilddirektors Vladimirs Ivanovs, būvprojekta vadītājs Didzis Dāle, novada attīstības daļas vadītājs Zigmārs Erts, domes deputāts Juris Erts, klāt bija novada domes arhitekts un, sākot ar 3. augustu, būvvaldes vadītāja Anita Rumbiņa, domes darbinieki.

Projekta pirmā kārtā apspriežama, otrā — noslēpumā

Didzis Dāle informēja, ka pēc iepriekšējā sabiedriskā apspriešanās saņemtajām iedzīvotāju pretenzijām precizēts darba uzdevums un veiktas dažas izmaiņas projektā, tādēļ pirmajai projekta kārtai, kas ir jauna posma būvniecība no Rīgas ielas līdz A.Upiša ielai, tiek veikta atkārtota publiskā apspriešana. Būtiskākā izmaiņa, kas veikta šajā posmā pēc iepriekšējās publiskās apspriešanas, ir samazināts brauktuves platums no plānotajiem 7,5 metriem līdz septiņiem metriem. Tas atbilst visiem normatīviem un dos arī diezgan lielu naudas ietaupījumu domei, realizējot projektu. Jaunā A.Upiša ielas posma sākuma pieslēgums Rīgas ielai tiek plānots aptuveni 50 metrus no ceļa zīmes «Preiļi» un ved pa neapbūvētu teritoriju līdz noteikudeņu atīrīšanas iekārtām. Tālāk, daļēji izmantojot esošos ceļus, pieslē-

dzas esošajai A.Upiša ielai, kur sākas projekta otrais posms, kas šodien apspriests netiek, stāstīja Didzis Dāle. Viņš paskaidroja, ka jaunbūvējamā ielas posma abās vai vienā malā — kā nu kurā vietā — būs grāvji un gājēju — velosipēdistu celiņš trīs metru platumā un apgalvoja, ka tas būs ļoti labs maršruts iedzīvotāju atpūtai. Šajā posmā plānots arī paredzēt atpūtas vietas riteņbraucējiem. Kopējais posma garums ir 2,3 kilometri. Paredzēts saglabāt visas nobrauktuves, ierīkot caurtekas.

Paredzētais braukšanas ātrums ir vismaz 50 kilometri stundā, no Rīgas ielas līdz pirmā posma beigām — Upiša ielai, iespējams, arī 70 kilometri.

Maruta Plivda: — Notiks arī otrā posma sabiedriskā apspriešana, bet posms nebūs vairs kā ceļa nobeigums pa A.Upiša ielu. Lai sāktu pirmā posma saskaņošanu ar zemes īpašniekiem, neaizkavējot darbus, projekts sadalīts divos posmos. Otrajā posmā iedzīvotājiem tiks piedāvāts citāds risinājums nekā iepriekš.

Vladimirs Ivanovs: — Svarīgi uzsvert to, ka, saņemot iedzīvotāju iebildumus par trokšņiem, par ietekmi uz cilvēkiem, turpinājums apvedceļam pa Upiša ielu nebūs. Tikš meklēts risinājums to novirzīt ar izeju uz Vārkavas ceļu pa privātajām zemēm. Tas gan ļoti stipri šo projektu sadārdzinās, jo privātās zemes platības būs jāzēpērk.

«Novadnieks»: — Par kādiem līdzekļiem šis objekts tiks būvēts? Cik šim nolūkam vajadzēs no novada budžeta? Par kādiem līdzekļiem tiks atpirkta zeme no privātpašniekiem?

Maruta Plivda: — Projekts tiks realizēts par degradētajām teritorijām paredzētajiem līdzekļiem Latgales programā. Kopējo summu varēs pateikt, kad būs sagatavots tehniskais projekts, kā arī veikta cenu aptauja. Paredzams, ka aptuveni 15 procenti no izmaksām būs jāfinansē no pašvaldības budžeta. Zemes atpirkšana būs paredzēta kopīgajos izdevumos.

Zigmārs Erts: — Iespējams, ka varēs piesaistīt valsts finansējumu, un no novada pašvaldības budžeta būs nepieciešams vēl mazāks finansējums.

«Novadnieks»: — Cik īpa-

šumu paredzēts atpirkt?

Maruta Plivda: — Pirmajā posmā tie būs astoņi īpašnieki, no kuriem tiks atpirkta daļa īpašuma, otrajā posmā — divi vai trīs atkarībā no tā, kā veiksies sarunas ar zemi īpašniekiem.

«Novadnieks»: — Vai viņi ir piekrituši pārdot zemes gabalus?

Maruta Plivda: — Tikš uzsāktas sarunas.

Didzis Dāle: — Pirmā kārtā tika projektēta tā, lai zemi atpirkšana būtu jāveic pēc iespējas mazāk un lai īpašumi netiek sadalīti, bet, ja sadalīšana tiek veikta, ievērojot, lai abas zemes gabala daļas būtu funkcionālas.

«Novadnieks»: — Kāda ir šī projekta lietderība? Kam tas ir vajadzīgs?

Maruta Plivda: — Lai uzlabotu pilsētas infrastruktūru. Tādējādi smago transportlīdzekļu kustība tiks novirzīta apkārt pilsētai, tā neies cauri centram.

«Novadnieks»: — Kad paredzēts uzsākt un kad pabeigt projekta pirmās kārtas darbus?

Maruta Plivda: — Projekta realizācija varētu sākties nākamajā gadā.

Zigmārs Erts: — Finansējums pieejams līdz 2020. gadam, un šajā periodā plānots darbu pabeigt.

«Novadnieks»: — Kur un kā iedzīvotāji var uzzināt par projekta otro kārtu?

Maruta Plivda: — Drīzumā tiks apspriesta arī otrā kārtā, un pēc tam redzēsim, kā projekts virzīsies. Bet pašlaik ir plānots, ka ceļa posms tika būvēts virzienā uz Vārkavas ceļu. Mums jāieklausās iedzīvotāju viedokļos, kas tika pausti pirmajā publiskajā apspriešanā. Tie ņemti vērā, meklējot risinājumu projekta otrajai kārtai.

Juris Erts: — Gan iepriekšējam projektam risinājumam, gan šim ir savi plusi un mīnusi. Ja paliktu iepriekšējais risinājums, sakārtotos šī mikrorajona infrastruktūra. Ja šis ceļš ved apkārt kvartālam, tad arī ir savi plusi, — mikrorajons būs drošāks, bērniem un pieaugušajiem nebūs jāšķērso iela, pa kuru brauks smagais transports, bet tajā pašā laikā jāsaprot, ka tuvākajā laikā nav redzams cits finansējums, lai varētu Upiša ielu sakārtot. Bet, ja iedzīvotāji uzskata, ka ceļam ir jāved apkārt ap mikrorajonu, iespējams, ka atbalstāms arī šāds

variants.

«Novadnieks»: — A.Upiša ielas iedzīvotāji pamatoti jautā, kāpēc vairāk nekā divdesmit piecus gadus — praktiski, no laika, kopš šeit uzbūvētas pēdējās daudzstāvu mājas, nekas nav ticis darīts ielas mikrorajona labiekārtošanai?

Juris Erts: — Šoreiz kā reiz bija unikāla iespēja sakārtot masīvu. Ja iedzīvotāji nepiekrīt, ka A.Upiša iela tiek pārbūvēta, lai pa to brauktu smagais transports, iela paliks esošā stāvoklī.

«Novadnieks»: — Tā ir šantāža.

Juris Erts: — Šantāža no abām pusēm. Bet varbūt tomēr es to tā nesauktu, jo jebkuram iedzīvotājam ir savs viedoklis, un nav tā — balts un melns. Jāuzklausā gan viens viedoklis, gan otrs. Tāpēc jau arī notiek šīs publiskās apspriešanas gan formālajā pasākumā, gan arī neformālajos, par kuriem ir dzirdēts, ka notiek parakstu vākšana un apspriešana. Tas beigu beigās nav balts un melns, šeit vajag izsvērt plusus un mīnus, pieejamo finansējumu, kā ir vienā gadījumā, kā otrā, — var projektu realizēt vai nevar. Sliktākais scenārijs būtu tad, ja šo protestu rezultātā sanāktu tā, ka kaut kādu iemeslu pēc nav iespējams realizēt projektu par attiecināmām izmaksām.

Maruta Plivda: — Ja notiks tiesvedība, bet šo procesu ilgumu nevar paredzēt, pastāv varbūtība, ka šos finanšu līdzekļus, kas ir paredzēti Preiļu novadam, nespējam apgūt. Šie projekti ir saistīti ar uzņēmējdarbību, uzņēmējiem gan jārada jaunas darba vietas, gan jāpiesaista investīcijas, lai šie līdzekļi pašvaldībā tiktu apgūti.

Vladimirs Ivanovs: — Akciju sabiedrība «Preiļu siers» ir lielākais darba devējs un investīciju piesaistītājs, stabils uzņēmums, kas eksportē savu produkciju. Ja ar akciju sabiedrību «Preiļu siers» dome parakstīs sadarbības līgumu, tikai tādā gadījumā varam piesaistīt šo Eiropas Savienības finansējumu. Citu alternatīvu nav.

«Novadnieks»: — Vai uzņēmums ir gatavs to parakstīšanai?

Vladimirs Ivanovs: — Notika ļoti ilgas sarunas. Pašreiz atrasts kompromiss, un uzņēmuma

«Preiļu siers» vadība ir gatava parakstīt arī šajā variantā, kad netiek skarta A.Upiša iela. Jo A.Upiša iela, kā zināms, ir centrālā iela ne tikai dzīvojamajam masīvam, bet arī uzņēmējdarbībai.

«Novadnieks»: — Kāda būs turpmākā rīcība projekta pirmās kārtas realizācijas gaitā?

Maruta Plivda: — Tikš uzsāktas sarunas ar zemi īpašniekiem par zemes gabalu pārdošanu, gatavoti nodomu protokoli.

Vladimirs Ivanovs: — Pašreiz vispār ir neziņa par šo projektu. Arī jūsu jautājumi vedina uz to, — varbūt vispār nevajag, kāpēc projekts vajadzīgs, kāds finansējums tam būs, kādu labumu sabiedrībai, Preiļu novada ekonomikai tas dos? Šī teritorija, uz ko attiecas projekts, ir stipri degradēta, tur atrodas purvs, nekas nenotiek. Teritorija nav izmantojama. Ja netiks realizēts šis projekts, tur joprojām nekas nenotiks.

«Novadnieks»: — Vēlreiz, lūdzu, precizējiet, kurā vietā tiks realizēta projekta otrā kārtā.

Maruta Plivda: — Otrais posms būs redzams publiskajā apspriešanā.

Vladimirs Ivanovs: — Kā priekšsēdētājs kundze teica, pa Upiša ielu virzības nebūs. Tas tiek noraidīts.

Zigmārs Erts: — Upiša ielas pārbūves projektā tapšanā bija ielikts daudz spēku, iedzīvotājiem bija paredzētas ērtības: nožogojumi, gājēju ietve, velosipēdistu, autostāvvietas, lietusūdens kanalizācijas sistēmas sakārtošana. Idejas bija ļoti labas.

«Novadnieks»: — Un kāpēc šis projekts par Upiša ielas sakārtošanu jāliek malā?

Vladimirs Ivanovs: — Tāpēc, ka projekta līdzekļi uz to neattecas, ja pa to neiet transporta kustība.

«Novadnieks»: — Cilvēki, kas šeit dzīvo un maksā nodokļus, ir pelnījuši, lai iela būtu sakārtota.

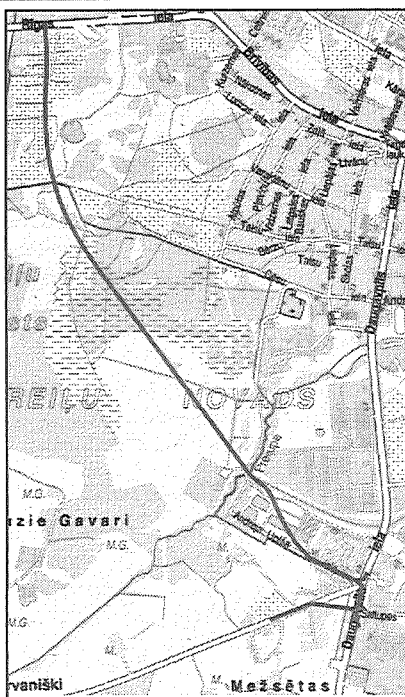
Maruta Plivda: — Pašlaik izstrādāti tehniskie noteikumi, lai nākamgad sakārtotu Ceļnieku ielas mikrorajonu, ja neradīsies kādi šķēršļi.

«Novadnieks»: — Kas traucē, piemēram, 2017. gadā paredzēt Upiša ielas mikrorajona sakārtošanu?

Turpinājums 7. lappusē.

Kas melo?

Kopš 23. jūlija aizritejušas gandrīz divas nedēļas. Vēl pagājušajā piektdienā Preiļu novada domes mājas lapā bija redzama informācija ar projekta pilno nosaukumu, kurā melns uz balta rakstīts «...Andreja Upiša ielas pārbūve (2. kārtā) Preiļos», joprojām pie ceļa zīmes «Preiļi» redzams šis plakāts (attēla pa labi). Tāpat domes lapā pieejamas skices (attēla), kurā nepārprotami redzams, ka tā sauktais Upiša un Rīgas ielas savienojums tālāk novirzīts pa Upiša ielu.

Būvniecības ieceres publiskā apspriešana

Objekts:
Jauna ielas posma būvniecība no Andreja Upiša ielas līdz Rīgas ielai, Preiļos (1. kārtā).
Būvprojekts ietver teritoriju no Rīgas ielas līdz A. Upiša ielai.

Ierosinātājs:
Preiļu novada dome, Raiņa bulvāris 9, Preiļi, Preiļu novads, reģ. Nr. 90000065720, LV – 5301.
Kontaktpersona: Tehniskās daļas vadītājs Jānis Skutelis, tālrunis: 65307327.

Izstrādātājs:
SIA „Mārupīte - RR”, Elijas iela 2/4, Rīga, reģ. Nr. 40103094875, LV – 1050.
Kontaktpersona: Būvprojekta vadītājs Didzis Dāle, tālrunis: 26191009.

Objekta apraksts:
Andreja Upiša ielas pārbūve un jaunas ielas būvniecība līdz Rīgas ielai, Preiļos tiek darīta divās kārtās:
1. kārtā - Posms no Rīgas ielas līdz A. Upiša ielai.
2. kārtā - posms no pirmās kārtas beigām līdz Daugavpils ielai.

Projekta „Jauna ielas posma būvniecība no Andreja Upiša ielas līdz Rīgas ielai, Preiļos” (1. kārtā) paredzēts izveidot jaunu savienojumu starp Rīgas ielu un A. Upiša ielu. Jaunbūvējamais posms tiks veidots ar 7m platu brauktuvi (viena josla katrā virzienā) un 3 m platu gājēju ietvi. Visā posma garumā paredzēts izbūvēt ielas un ietves apgaismojumu. Kopējais trases garums 2313 m.

Ar būvniecības ieceri iespējams iepazīties no 2015. gada 15. jūnija līdz 2015. gada 15. jūlijam Preiļu novada domes telpās.
Publiskās apspriešanas saraksts notiks Preiļu novada domes telpās 2015. gada 10. jūlijā plkst. 17:30.
Atsauksmes iespējams iesniegt Preiļu novada domē līdz 2015. gada 15. jūlijam.

Apzīmējumi:
Aizbūvēta (brūns)
Autob. (smeļi) (zils)
Nobeigta (balts)
Zaļā zeme (zaļš)
Citi (melns)

Plānotais darbu pils.

Ierodas viens iedzīvotājs

● Kaut kur te apvedceļa pirmais posms savienosies ar A.Upiņa ielu. Kas paredzams otrajā posmā, to dome pagaidām tur lielā noslēpumā.

Sākums 6. lappusē.

Maruta Plivda: — To nevaru pateikt. Pašlaik par to grūti spriest. Pašvaldībām pašlaik ir jauns budžeta izlīdzināšanas modelis, jāskatās, kā tas darbosies, cik liels budžets būs Preiļu novada domei. Prognozēt trīs gadus uz priekšu, kā tiks lietoti budžeta līdzekļi, būtu ļoti nepareizi.

«Novadnieks»: — Vēl jo vairāk tāpēc, ka 2017. gads būs pašvaldību vēlēšanu gads, un, iespējams, mainīsies domes komanda?

Juris Erts: — Kā mēs zinām, šīs lielās caurules, kas iet virs zemes, ir uzņēmuma «Preiļu siers» īpašums, un šaubos, vai

prātīgi ir investēt līdzekļus mikrorajona sakārtošanā, ja tās caurules paliks. Nezinu, pie kādiem nosacījumiem uzņēmējs tās noņems. Ja apkārt būs skaists brūģis ar sastādītām liepiņām, bet pa gaisu — caurules, nezinu, vai to varēs nosaukt par ielas sakārtošanu.

Ignorē domes aicinājumu

A.Upiņa ielas iedzīvotāji 2007. gadā pret toreizējo būvniecības ieceri apvedceļu novirzīt cauri dzīvojamam masīvam no pašvaldības jau saņēma draudus, ka «dzīvosiet ar caurulēm līdz mūža galam». Tagad vēsture atkārtojas.

«Novadnieks» pēc 23. jūlijā

● Acimredzot ne dome, ne siltumtrases īpašnieks AS «Preiļu siers» nevar dot savu ieguldījumu pilsētas vizuālā tēla uzlabošanā un gadu desmitiem spiež iedzīvotājiem savās ikdienas gaitās ložņāt zem šīm «trubām». Autobraucējiem tas ir arī labs treniņš —, lai piekļūtu saviem dzīvokļiem, katru dienu nākas vairākas reizes izbraukt zem caurulēm. Kurš A.Upiņa ielas puika nav izaudzis, neizbaudot prieku kāpelēt un lēkt zemē no caurulēm? Iedzīvotāji saka paldies novada domei un atbildīgajām amatpersonām par bezmaksas atrakcijām! Foto: I.Kirilova

notikušās publiskās apspriešanas ir aptaujājis dažādu sabiedrības grupu pārstāvjus. Gandrīz visi uzklaustītie apgalvo, ka nav pieļaujama tāda situācija, ka cauri pilsētai pa galveno ielu brauc lieljaudas traktori ar vaļējām kūtsmēsļu kravām, kā arī cita smagā lauksaimniecības tehnika. Cilvēki uzskata, ka ir vajadzīgs apvedceļš, taču par absurdu uzskata to, ka to varētu novirzīt cauri dzīvojamajam kvartālam.

Man autovadītāju kursos mā-

cija, ka atbilstoši satiksmes noteikumiem smagās automašīnas nedrīkst braukt pa dzīvojamo kvartālu. Vai tagad noteikumi ir savādāki, jautāja kāds jauns vīrietis. Viņš ar viņa paziņa teica, ka ir kategoriski pret ieceri pārbūvēt A.Upiņa ielu smagā transporta novirzīšanai un atzina, ka gan pirmajā, gan otrajā reizē ir aizpildījis anketas un parakstījis pret šo ideju.

«Novadniekam» kļuvis zināms, ka sagatavotas un nosūtītas vēs-

tules ar iedzīvotāju protestu augstām valsts institūcijām.

Taujājot, kāpēc Preiļu iedzīvotāji neieradās uz publisko apspriešanu, saņemtas dažādas atbildes. Vienā pauda, ka zaudējuši uzticību domei, jo cilvēku viedokļi netiek ņemti vērā. Otri atzina, ka baidās piedzīvot pazemošanu, kliegšanu un rupju izturēšanos, kā tas bija vērojams pirmajā sabiedriskajā apspriešanā. Daļa no aptaujātajiem pateica atklāti, — mēs ignorējam.

Atbilde no ministrijas uz iedzīvotāju vēstuli

Vēstule, ko parakstīja daudzi A.Upiņa ielas un citi Preiļu iedzīvotāji, un kurā bija izteikts protests par apvedceļa iespējamo novirzīšanu pa A.Upiņa ielu, tika nosūtīta Valsts kanceļejai, Satiksmes ministrijai, Finanšu ministrijai, Latvijas Republikas tiesībsargam. Saņemta atbilde no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, kurā rakstīts sekojošais.

«Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk — VARAM) sadarībā ar Satiksmes ministriju, saskaņojot ar Finanšu ministriju, ir izvērtējusi Preiļu novada pašvaldības jaunās ielas būvniecības ieceri un sniedz sekojošu informāciju.

VARAM informē, ka likuma «Par pašvaldībām» 15. panta pirmās daļas 2. punkts nosaka, ka gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (ielu, ceļu un laukuma būvniecība, rekonstrukcija un uzturēšana; ielu, laukumu un citu publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana; parku skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana ...) ir pašvaldības autonomā funkcija. Atbilstoši likuma «Par pašvaldībām» 7. panta pirmajai daļai un otrajai daļai autonomās funkcijas pildāmas kārtībā, kāda paredzēta attiecīgajos likumos un Ministru kabineta noteikumos, un autonomo funkciju izpildi organizē un par to atbild pašvaldības. Arī likuma «Par autoceļiem» 1. pants nosaka, ka pilsētu ielas ir attiecīgo pašvaldību iestāžu pārziņā.

VARAM norāda, ka jaunās ielas projekts ir plānojams un īstenojams, ievērojot normatīvo aktu prasības un Preiļu novada teritorijas plānojumu. Izvērtējot spēkā esošo Preiļu novada teritorijas plānojumu un tā sastāvā esošos teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, jāsecina, ka apvedceļa būvniecība ietilpst caur ražošanas apbūves, darījumu objektu apbūves un dabas teritorijām, neskarot dzīvojamās apbūves teritorijas. Teritorijas plānojumā nav paredzēts apvedceļa turpinājums līdz Daugavpils ielai pa A.Upiņa ielu, tādējādi šķērsojot dzīvojamās apbūves teritoriju. Tāpat teritorijas plānojumā nav norādes par A.Upiņa ielas rekonstrukciju vai paplašināšanu.

VARAM informē, ka likuma «Par ietekmes uz vidi novērtējumu» 3.2. panta pirmajā daļā un likuma 2. pielikuma «Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums» 10. punktā ir noteikts, ka ietekmes sākotnējo izvērtējumu ir nepieciešams veikt jauna ceļa būvniecībai, ja tā garums ir viens kilometrs un vairāk. Ietekmes sākotnējā izvērtējuma procedūra ir noteikta likumā «Par ietekmes uz vidi novērtējumu».

VARAM norāda, ka 2013. gada 30. aprīļa noteikumu nr. 240 «Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi» 93. punkts nosaka, ka apbraucamos ceļus, kas plānoti tranzīta satiksmes plūsmu novirzīšanai no pilsētas vai ciema centra vai dzīvojamās apbūves teritorijas, veido bez tiešiem pieslēgumiem dzīvojamās apbūves teritorijām.

Atbilstoši Satiksmes ministrijas 2015. gada 18. marta VARAM adresētajā vēstulē nr. 03 - 05/1201 sniegtajai informācijai valsts autoceļu tīklā Preiļu pilsētai ir izbūvēts Ziemeļu apvedceļš (valsts vietējās nozīmes autoceļš V741 Preiļu apvedceļš), kas savieno reģionālos autoceļus P63 Livāni — Preiļi, P62 Krāslava — Preiļi — Madona un P58 Viļāni — Preiļi — Špoģi. Tādējādi Livānu, Madonas, Viļānu, Rēzeknes un Krāslavas virzienu tranzīta plūsmas tiek novirzītas pa apvedceļu.

Cauri Preiļu pilsētas centrālajai daļai pašreiz tiek virzīta Daugavpils (Špoģu) virziena satiksme, kā arī akciju sabiedrības «Preiļu siers» smagā transporta satiksme.

Izvērtējot pašreizējo situāciju Preiļu novadā, VARAM ir konstatējusi, ka pašreizējās transporta plūsmas Daugavpils virzienā iet pa Brīvības ielu un Daugavpils ielu 1,9 kilometru posmā gar daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām un savrupmājām, tajā skaitā arī 0,2 kilometru posmā gar daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām un savrupmājām, kas atrodas pie A.Upiņa ielas. Preiļu novada domes projekta idejā paredzēts, ka transporta plūsmas Daugavpils virzienā turpmāk varētu novirzīt pa A.Upiņa ielu 0,2 kilometru posmā gar daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām un savrupmājām.

Atbilstoši Satiksmes ministrijas sniegtajai informācijai pašreizējā situācijā A.Upiņa ielā darbojas aizlieguma zīme «Kravas automobiļiem braukt aizliegts». Līdz ar to Preiļu novada pašvaldība ir aicināta izskatīt alternatīvas apvedceļa pieslēguma

Daugavpils ielai risinājumiem, izvērtējot to ieguvumus un zaudējumus, kā arī publiski apspriest šīs idejas. Satiksmes ministrijas skatījumā, lai salīdzinātu apvedceļa novietnes novirzīšanu nelielā posmā, apejot blīvi apbūvēto A.Upiņa ielas posmu, īpaši uzmanība būtu jāpievērš šādiem aspektiem:

1) kopējais apvedceļa garums nedaudz palielināsies, palielinot ietekmi uz vidi līdz šim neskartajā teritorijā, vienlaicīgi samazinot ietekmi pašreizējā ielas posmā;

2) apvedceļa novirzīšanas gadījumā tā būvuzmaksas un uzturēšanas izmaksas palielināsies ne tikai apvedceļam, bet finansējums būs nepieciešams arī A.Upiņa ielas pārbūvei;

3) pagarinot apvedceļu un novirzot satiksmi no mērķtiecīgā virziena, kopējā projekta efektivitāte var samazināties;

4) ņemot vērā, ka Preiļu pilsētas Dienvidu apvedceļa kravas satiksme jebkurā gadījumā būs salīdzinoši neliela, izskatīšanas vērts ir kompromisa variants satiksmes virzīšanai pa A.Upiņa ielas blīvi apbūvēto posmu, paredzot brauktuves plānojuma risinājumus transporta plūsmas ātruma samazināšanai, ierīkojot drošas gājēju pārejas un veicot pasākumus satiksmes radītā trokšņa mazināšanai.

Nemot vērā iepriekš minēto, VARAM aicina Preiļu novada pašvaldību sagatavot projekta ideju atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nepieciešamības gadījumā grozot teritorijas plānojumu vai izstrādāt

lokālplānojumu teritorijai, kurā perspektīvā varētu atrasties jaunā iela. Pieņemot lēmumu par jaunās ielas būvniecību, aicinām ņemt vērā būvniecības ieceres «Preiļu apvedceļš Dienvidu virzienā» publiskajā apspriešanā saņemtos iedzīvotāju iebildumus un priekšlikumus, būvniecības ieceres dokumentācijai pievienojot arī Preiļu novada iedzīvotāju 2015. gada 18. februāra iesniegumu.

Papildus VARAM norāda, ka šobrīd izstrādes procesā ir Ministru kabineta noteikumu projekts «Darbības programmas «Izaugsme un nodarbinātība» 5.6.2. specifiskā atbalsta mērķa «Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrējamām attīstības programmām «īstenošanas noteikumi» un projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji 5.6.2. specifiskajam atbalsta mērķim «Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrējamām attīstības programmām». Norādām, ka Preiļu novada attīstības programmas un tajā iekļauto investīciju projektu ideju izvērtēšana tiks veikta VARAM Reģionālās attīstības Koordinācijas padomes ietvaros pēc iepriekš minētā Ministru kabineta noteikumu projekta apstiprināšanas Ministru kabinetā un projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju apstiprināšanas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda Uzraudzības komitejā.»

Vēstuli, kas datēta ar 17.04.2015., parakstījis VARAM ministrs Kaspars Gerhards.

Latviešu strēlniekiem — 100

Šis raksts ir par latviešu militāro formējumu 1. Pasaules kara laikā. Latviešu strēlnieki bija latviešu karavīri, kas Latviešu strēlnieku pulku sastāvā piedalījās 1. Pasaules kara, Latvijas brīvības cīņu un Krievijas pilsoņu kara kaujās. Kopumā astoņos strēlnieku pulkos dienēja aptuveni 60 000 kareivju.

Izveide

Pirmā Pasaules kara sākumā Krievijas impērijas karaspēks 1914. gadā iebruka Austrumprūsijā un kaujās zaudēja divas armijas, un ievērojamu daudzumu ieroču un municijas.

1915. gada 1. aprīlī Vācijas impērijas karaspēks iebruka Kurzemes guberņas teritorijā un strauji virzījās uz tās galvaspilsētu Jelgavu. 2.-3. aprīlī Krievijas impērijas karaspēks sekmiģi atsita pirmo uzbrukumu Jelgavai, kaujās izcēlās Daugavgrīvas apvienotie bataljoni, kuros pārsvarā dienēja latvieši. Vācu karaspēks 7. maijā ieņēma Liepāju, krievu karaspēks veidoja aizsardzības līniju gar Ventu.

Jūlijā sākās otrs vācu karaspēka uzbrukums Kurzemē, — 14. jūlijā tas forsēja Ventu, 17. jūlijā ieņēma Dobeli, 18. jūlijā Tukumu un Ventspili. 19. jūlijā Krievijas Valsts domes latviešu deputāti Jānis Goldmanis un Jānis Zālītis publicēja patriotisko uzsaukumu "Pulcējaties zem latviešu karogiem!". Straujais vācu uzbrukums izraisīja aptuveni puses Kurzemes iedzīvotāju došanos bēgļu gaitās uz Vidzemes guberņu un Rīgu, tālāk uz Krieviju.

Kaut gan Krievijas valdība neuzticējās nacionālām brunotajām vienībām, armijas vadība atļāva veidot latviešu brīvprātīgo strēlnieku bataljonus. 1. augustā vācu karaspēks ieņēma Jelgavu, un Ziemeļrietumu frontes pavēlnieks Rīgas aizstāvēšanai pavēlēja no latviešu brīvprātīgajiem saformēt 1. Daugavgrīvas un 2. Rīgas latviešu strēlnieku bataljonus. 12. augustā Rīgā sākās brīvprātīgo uzņemšana, pirmajā pieņemšanas dienā pieteicās 71 brīvprātīgais. 12. septembrī vācu karaspēks ieņēma Jaunjelgavu, 23. oktobrī lūksti. Krievu karaspēks Daugavas kreisajā krastā saglabāja stipru placdarmu, ko nosauca par Ikšķiles priekštilta nocietinājumu (vēlāk nodēvētu par Nāves salu).

Latviešu strēlnieki

Pirmajā Pasaules karā

Latviešu strēlnieku galvenais panākums bija frontes līnijas nostabilizēšana pie Rīgas 1915. gadā un tās noturēšana līdz 1917. gada rudenim. Ieņemot Rīgu, vāciešiem būtu atvērtas durvis uz Krievijas impērijas galvaspilsētu Pēterburgu.

1915. gada kaujas

Īsā laika posmā sākotnēji plānoto divu latviešu bataljonu vietā tika izveidoti trīs bataljoni, kas tika norīkoti aizsargāt Rīgu. 23. oktobrī 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku bataljons tika nosūtīts uz fronti — 1. un 4. rota — uz Olaini, bet 2. un 3. rota uz dienvidiem no Babītes ezera. 1. strēlnieku bataljona pirmās cīņas notika 1915. gada 25. oktobrī pie "Mangaļu" mājām Tīrelpurvā un 29. oktobrī — pie "Plakanu" mājām Misas krastos, kad latviešu strēlniekiem izdevās atspiest vācu vienības atpakaļ aiz Kurzemes guberņas robežas. 28. oktobrī Rīgas latviešu biedrības namā notika sēru mītiņš un pirmo trīs Tīrelpurva kaujā kritušo — Jēkaba Valdemāra Timmas, Jāņa Gavenas un Andreja Stūra — izvadīšana uz jaunajiem Brāļu kapiem.

26. oktobrī uz fronti pie Ķekavas devās arī 2. Rīgas latviešu strēlnieku bataljons, kas steidzami tika pārsviests uz Slokas apkārtni, kur 31. oktobrī atsita vācu uzbrukumu. 5. novembrī kaujās Slokas — Ķemeru apkārtnē iesaistījās arī 3. Kurzemes latviešu strēlnieku bataljons. Pēc šīm cīņām tika izsludināta vispārēja latviešu mobilizācija, kuras rezultātā tika izveidoti vēl pieci latviešu strēlnieku bataljoni, kā arī viens rezerves bataljons.

1916. gadā

Aktīva karadarbība Rīgas frontē atsākās 1916. gada 21. martā, kad 1. un 2. latviešu strēlnieku bataljoni pārrāva vācu nocietinātās pozīcijas pie Rīgas-Bauskas šosejas Ķekavas apkārtnē, bet lielāks Krievijas karaspēka uzbrukums nesekoja. Kaujas pie Ķekavas atsākās 16.-22. jūlijā, kurās pirmo reizi piedalījās visi latviešu bataljoni, izņemot 5. Zemgales latviešu strēlnieku bataljonu, kas cīnījās pie Olaines un 3. Kurzemes latviešu strēlnieku bataljonu, kas cīnījās Nāves salā.

1916. gada 8. oktobrī (25. septembrī pēc vecā stila) Nāves salā notika vācu gāzu uz-

● Latviešu strēlnieku piemineklis Rīgā.

brukums, kas pēc sava apjoma bija pirmais un lielākais šāda veida ieroču pielietojums pretinieka iznīcināšanai 1. Pasaules karā Latvijā. Saindējās 120 strēlnieki no 2. Rīgas latviešu strēlnieku bataljona, kas astoņas dienas izturēja Nāves salā. Strēlniekiem tika dota pavēle nosargāt Nāves salu, tomēr Krievijas armija nekad neizmantoja šo pozīciju uzbrukumam. Pēc šīm kaujām 1916. gada 4. novembrī, tā kā latviešu strēlnieku bataljonu izmērs bija pieaudzis no sākotnējiem 4 uz 8 rotām, pārveidoja par pulkiem divu bataljonu sastāvā un, tos apvienojot, izveidoja divas latviešu strēlnieku brigādes. 6. decembrī pie abām strēlnieku brigādēm tika izveidotas lazaretas un dezinfekcijas nodaļas.

1917. gadā

Visslavenākās latviešu strēlnieku cīņas norisinājās 1917. gada 5.-11. janvārī (1916. gada 23.-29. decembrī pēc vecā stila), kad 12. Krievijas armijas pavēlniecība izplānoja "Jelgavas operāciju" ar mērķi strauji uzbrukt vācu veidā ieņemt Zemgales lielāko daļu. Par uzbrukuma vietu Rīgas frontē tika izvēlēts purvains apvidus starp Babītes ezeru un Olaini, kuru dēvēja par Tīrela purvu. Šīs cīņas vēsturē iegājušas kā Ziemassvētku kaujas. Pirms kaujas operācijas 3. janvārī abas latviešu strēlnieku brigādes tika apvienotas vienā divīzijā (komandieris — ģenerālis Augusts Ernests Misiņš). Kaujas sākās 5. janvārī (1916. gada 23. decembrī pēc vecā stila) un ilga sešas dienas. Tajās pirmo reizi piedalījās visi astoņi latviešu strēlnieku pulki. Pēc F.Brieža ieteiktā plāna, bija paredzēts, sadalot spēkus divās grupās, dot triecienu uzreiz divās vietās. Taču gaidītā artilērijas atbalsta nebija, ejas plašajos dzelzceļu laukos bija nepilnīgas un latviešu kareivji bija spiesti skriet dzelzceļā biezokni tieši pret vācu ložmetēju ligzdām. Par spīti tam, nocietinājumus izdevās pārraut un ieiet vairākus kilometrus vācu teritorijā, taču armijas vadība nebija spējīga izmantot šos panākumus, un izvērst spēcīgu uzbrukumu pret vāciešiem. 1917. gada 22.-31. janvārī notika Janvāra kauja, kuras laikā vācieši centās atgūt Ziemassvētku kauju laikā zaudētās teritorijas.

Ziemassvētku un Janvāra kaujās strēlnieki izrādīja lielu varonību, taču vienlaikus cieta lielus zaudējumus. Krievijas armija šo kauju laikā zaudēja apmēram 26 000 kareivju, no kuriem 9000 bija strēlnieki — apmēram trešā daļa no visiem strēlnieku spēkiem. Ziemassvētku kauju neveiksmīgā vadība strēlniekos radīja aizvien lielāku neapmierinātību ar armijas vadību. Izplatījās baumas par nodevību pret latviešu formējumiem, 7. februārī ģenerālis Aleksejs pieprasīja kara ministram iecelt komisiju Rīgas frontes notikumu izmeklēšanai, bet tas nenotika Februāra revolūcijas dēļ. Tās rezultātā tika gāzts imperators Nikolajs II Romanovs un lielākā daļa strēlnieku bija gatavi atbalstīt radikālos boļševikus, kuri solīja izbeigt karu, kā arī netraucēt Krievijas impērijas tautām veidot neatkarīgas valstis vai autonomijas. 7.-11. aprīlī 290 strēlnieku pulku priekšstāvji Rīgā izveidoja pirmo Latviešu strēlnieku pulku izpildkomiteju (Iskolastrelu), kas 30. maijā pieņēma rezolūciju par varas pāriešanu padomju rokās.

1. septembrī Vācijas karaspēks sāka uzbrukumu Rīgas-Daugavpils frontē un forsēja Daugavu pie Ikšķiles. 2. septembrī Pirmā Latviešu strēlnieku brigāde no Olaines atkāpās uz Rīgu, bet Otrā brigāde 26 stundas noturēja pozīcijas pie Mazās Juglas pret

uzbrūkošajiem vācu spēkiem. Pateicoties tam, 12. krievu armija neieņļuva aplenkumā un paspēja atkāpties no Rīgas, fronte nostabilizējās pie Siguldas. Pēc Oktobra revolūcijas 4. decembrī Iskolastrels saņēma pieprasījumu sūtīt vienu latviešu strēlnieku pulku Petrogradas aizstāvēšanai. 6. decembrī 6. Tukuma latviešu strēlnieku pulks ieradās Petrogradā, un tam kopā ar Baltijas flotes jūrmiekiem tika uzdots Padomju Krievijas valdības apsardze Smolnijā. 30. decembrī 12. armijas pavēlnieks Jukums Vācietis izdeva pavēli par Latviešu strēlnieku korpusa izveidi uz Apvienotās Latviešu strēlnieku divīzijas bāzes.

Piedalīšanās Krievijas

Pilsoņu karā

Baltie strēlnieki

1917. gadā starp Februāra un boļševiku revolūciju, kad latviešu strēlnieku pulkos intensīvi darbojās sarkanie agitatori, liela daļa strēlnieku, īpaši virsniecība un inteliģence, saglabāja neitralitāti vai pat iebilda lielnieku idejām. Dažos no pulkiem (piemēram, 1. Daugavgrīvas pulkā, pulkveža F.Brieža vadībā) tika pārstrukturētas rotas un izveidotas vienības, kuras nebija komunistisko ideju ietekmētas. Šīs vienības, nereti, bija ar ievērojami augstāku kaujasspēju par lielniecības ietekmētajām.

Daudzi virsnieki (viņu starpā arī Frīdrihs Briedis, Kārlis Goppers, Rūdolfs Bangerskis u.c.) atstāja lielnieku ideju pārņemtos pulkus. Viena daļa aktīvi iesaistījās cīņā pret sarkanajiem. No Krievijā esošajiem latviešu strēlniekiem tika saformētas divas karaspēka vienības — Imantas pulks un Troickas bataljons, tomēr pirmais neiesaistījās Krievijas Pilsoņu kara kaujās un otrs iesaistījās minimāli. Tā kā 1919. gada otrajā pusē Kolčaka armija tika sakauta un strauji atkāpās, pulki caur Tāļajiem austrumiem tika nogādāti jau brīvajā Latvijā.

Sarkanie strēlnieki

Pēc lielnieku organizētās Oktobra revolūcijas 1917. gada rudenī latviešu strēlnieku daļas saglabāja disciplīnu, un to komandieris pulkvedis Jukums Vācietis no 1918. gada 4. septembra līdz 1919. gada 8. jūlijam bija pirmais Sarkanās armijas virspavēlnieks.

1918. gadā

Pēc Rīgas ieņemšanas un Oktobra revolūcijas Vācijas karaspēks pārtrauca karadarbību pret Krievijas jauno valdību, tādēļ 1918. gada sākumā Latviešu strēlnieku pulkus boļševiku valdība izmantoja kā t.s. "Latviešu revolucionāros priekšpulkus" pretpadomju sacelšanas apspiešanai. 1. Daugavgrīvas latviešu strēlnieku pulka 4. un 6. rotas un 4. Vidzemes latviešu strēlnieku pulka 1. bataljons 22. janvārī devās uz Rogačevu, kur 3.-13. februārī apspieda poļu leģionāru I korpusa sacelšanas Baltkrievijā ģenerāļa J.Dovbor-Mušnicka (*J.Dovbór-Mušnicki*) vadībā. Savukārt 3. Kurzemes latviešu strēlnieku pulks 24. janvārī no Česim devās pret ģenerāļa Kaļedina komandēto Donas kazaku karaspēku Dienvidkrievijā. Jukums Vācietis savos memuāros vēlāk rakstīja: "Gandrīz katram latviešu strēlniekam un ofīcerim bija bēdīgas atmiņas par tām mežoniņām, kuras pastrādāja Latvijas baroni kopā ar krievu ģenerāļiem pie latviešu tautas mazturīgām aprindām. Katram bija atmiņā nošautais vai pakārtais tēvs, māte, brālis, tuvāks radnieks vai draugs."

Pēc Brestļitovskas miera sarunu izjukšanas 18.-22. februārī Vācijas karaspēks tomēr pārgāja uzbrukumā, bez nopietnas pretestības ieņēma visu Latvijas teritoriju, un pēdējās latviešu strēlnieku militārās daļas atstāja dzimteni. 6. Tukuma latviešu strēlnieku pulks apsargāja Padomju Krievijas valdības vilcienu, kad tā no Petrogradas 1918. gada 10.-11. martā pārcēlās uz Maskavu un turpināja tās apsardzi arī Maskavas kremli. 18. martā Iskolastrels nolēma demobilizēt visas vecās latviešu strēlnieku vienības un izveidot revolucionārās kaujas vienības. 6. aprīlī pēc brestļitovskas miera līguma nosacījumiem 2. latviešu strēlnieku divīzija tika izformēta. 1918. gada 13. aprīlī tika izveidota Latviešu strēlnieku divīzija kā sarkanās armijas daļa Jukuma Vācieša vadībā, kuras sastāvā ietilpa deviņi strēlnieku pulki, kavalērijas pulks, vieglās un smagās artilērijas bataljoni un aviācijas daļa. Padomju valdības apsardzi Kremli līdz 1918. gada septembrim veica īpaši izveidotais 9. Latviešu strēlnieku pulks.

Latviešu strēlnieku divīzija piedalījās anti-boļševiku dumpju apspiešanā Maskavā, Jaroslāvā, kā arī Muromas, Ribinskas, Kalu-

gas, Saratovas un Novgorodas pilsētās.

1918. gada 18. jūlijā Jukumu Vācieti iecēla par Austrumu frontes pavēlnieku cīņā pret čehiem, augustā 5. latviešu strēlnieku pulks Jukuma Vācieša vadībā aizstāvēja Kazanū, par ko saņēma Revolūcijas Goda Sarkanā karogu. 2. septembrī pēc Ļeņina priekšlikuma J.Vācieti iecēla par pirmo Padomju Krievijas visu bruņoto spēku virspavēlnieku. Latviešu strēlnieki piedalījās kaujās pie Volgas, Urālos, Arhangeļskā, Caricinā un citur.

Pēc Vācijas kapitulācijas 1918. gada decembrī latviešu strēlnieki tika nosūtīti atkarot Latvijas teritoriju. Pēc Sarkanās armijas virspavēlniecības 1918. gada 8. decembra 436. direktīvas padomju Rietumu armijas sastāvā tika izveidota Latvijas armijas grupa (*Армейская группа войск Латвии*), kas 1918. gada 29. decembrī tika pakļauta padomju 7. armijai.

1919. gadā

1919. gada 1. janvārī kaujās pie Inčukalna stacijas latviešu 1. un 4. latviešu strēlnieku pulki uzvarēja Latvijas zemessardzi un 3. janvārī ieņēma Rīgu. 1919. gada 4. janvārī no latviešu strēlnieku pulkiem un citām karaspēka daļām izveidoja Padomju Latvijas armiju ar divām divīzijām, kas ātri ieņēma gandrīz visu Latvijas teritoriju, izņemot Kurzemes rietumu daļu. 1919. gada pavasarī un vasarā Latvijā dislocēto latviešu strēlnieku noskaņojums strauji mainījās un viņi pārtrauca aktīvi cīnīties pret Nieras valdībai padotajām karaspēka daļām, kas 1919. gada 22. maijā atguva Rīgu. Liela daļa Sarkanās armijas rindās esošo latviešu strēlnieku Rīgas kauju laikā pārgāja Latvijas armijas pusē un pievienojās Dienvidlatvijas brigādei. Tomēr tās vienības, kas padevās vācbaltiešu landesvēram, Dzelzdivīzijai vai Igaunijas valdības karaspēkam, tika apšautas. Cīņās Latvijas teritorijā krita ap 3000 Padomju Latvijas armijas sastāvā esošo strēlnieku.

Pēc sakāves Latvijā atlikušās latviešu strēlnieku vienības 1919. gada vasaras beigās tika pārformētas par Latviešu strēlnieku divīziju un nosūtītas pret strauji uzbrūkošo ģenerāļa deņikina armiju. Latviešu divīzija veidoja Sarkanās armijas trieciengrupu, kas Orlas-Kromu kaujās sakāva Dienvidkrievijas armiju un piespieda to atkāpties līdz Melnās jūras krastam. Latviešu daļas spēlēja lielu lomu arī ģenerāļa Judeniča Ziemeļrietumkrievijas armijas sakāvē 1919. gada beigās.

1920. gadā

1920. gadā Latviešu divīzija piedalījās kaujās pret ģenerāļa Vrangeļa armiju Kahovkas placdarmā un Perekopa zemes šaurumā. Sarkanās armijas trieciengrupa, kuras sastāvā bija arī latviešu strēlnieki, no 7. līdz 17. novembrim šturmeja Perekopu un ieņēma Eipatoriju. Pēc Latvijas — Krievijas miera līguma noslēgšanas un Krimas operācijas beigām 1920. gada 28. novembrī Sarkankarogotā Latviešu divīzija tika izformēta un vairāki nekā 11 000 latviešu strēlnieku atgriezās Latvijā. Daļa sarkano strēlnieku palika Padomju Krievijā, kur vēlāk ieņēma dažādus augstus amatus PSRS armijā, valsts drošības organizācijās un valsts iestādēs. Lielākā daļa no viņiem 1937. - 1938. gadā tika arestēti un nošauti Staļina Lielā terora laikā sakarā ar apsūdzībām pretpadomju sazvērestībā.

Galvenie iemesli latviešu strēlnieku lojalitātei boļševikiem

Ir dažādi iemesli, kāpēc strēlnieki atbalstīja boļševikus un cīnījās pret balto armijām:

✓ viņi labi atcerējās 1905. gada revolūcijas nežēlīgo apspiešanu;

✓ Latvijā bija plašs atbalsts sociālistu idejām;

✓ boļševiki solīja atzīt Latvijas neatkarību.

Latviešu sarkano strēlnieku divīzijas komandieri (1918-1920)

Jukums Vācietis (1918. gada 13. aprīlī — 17. jūlijā); Aleksandrs Kosmatovs (pienākumu izpildītājs 1918. gada 18. — 25. jūlijā); Pēteris Avens (1918. gada 25. jūlijā — 1919. gada 11. janvārī); Gustavs Mangulis (1919. gada 12. janvārī — 26. martā); Antons Martusēvičs (1919. gada 27. martā — 20. oktobrī); Frīdrihs Kalniņš (1919. gada 20. oktobrī — 1920. gada 4. jūlijā); Jānis Lācis (1920. gada 4. — 15. jūlijā); Kirils Stucka (1920. gada 15. jūlijā — 28. novembrī).

Sagatavots pēc interneta materiāliem.

KRĀSLAVA

Pontifikālā diplomātija — tā ir īsta misija

To kādā intervijā ir teicis priesteris Antons Prikulis, kurš 2013. gada 17. maijā Pontifikālajā Laterāna universitātē Romā aizstāvēja doktora disertāciju Baznīcas kanoniskajās tiesībās, saņemot augstāko novērtējumu Summa cum laude. Paraleli doktorantūras studijām viņš turpat Romā mācījās arī Pontifikālajā Ekleziālajā akadēmijā, kur tiek sagatavoti nākamie Svētā Krēsla diplomāti. Ta paša gada augustā viņš devās uz Ruandu Āfrikā, lai tur strādātu nunciatūrā kā atašejs, nuncijs palīgs it visā, kas tiek uzticēts. Sava atvaļinājuma laikā, viesojoties pie ģimenes Latvijā, priesteris Antons Prikulis piedalījās sv. mocekļa Donata svinībās Krāslavā un atbildēja uz dažiem «Ezerzemes» jautājumiem.

— Jau divus gadus jūsu kalpošanas vieta ir Āfrika...

— 2013. gada 1. jūlijā tiku nozīmēts misijā uz Ruandu, tā ka pagājuši jau divi gadi. Tagad esmu apustuliskās nunciatūras sekretārs. Strādāju kopā ar apustulisko nuncijsu, viņa vadībā. Mēs esam divi, kas nozīmēti pontifikālās diplomātijas darbam no Romas. Bet ir arī vietējie priesteri — misionāri, kuri mums palīdz tajos darbos, kas mums jāpaveic kopā ar vietējiem Baznīcām, tas ir, aizstāvēt katoļticīgo tiesības, iestāties par mieru un satību visu sabiedrisko grupu vidū.

— Vai Ruandā ir daudz kristiešu?

— Ruanda ir kristīga zeme. Tur no visiem iedzīvotājiem vairāk nekā 90 procentu ir kristieši, no tiem ap 50 procentiem — katoļi, pārējie — anglikāņi un protestanti. Tikai septiņi procenti ir musulmaņi un citi ticībnieki. Musulmaņi ir miermīlīga tauta, ar kristiešiem uztur labas attiecības.

— Kādā valodā sazināties?

— Ruandā ir vietējā valoda, kinjaruandu valoda, kas tulkojumā nozīmē ruandiešu valoda.

Mums nunciatūrā saziņas valoda ir franču. Valsts kādreiz bija Beļģijas kolonija, arī skolās mācīja franču valodu. Tā ka tie, kuri ir apmeklējuši skolas, zina franču valodu, piemēram, vietējie bīskapi, priesteri. Mēs saziņā ar viņiem lietojam franču valodu.

— Vai jūs vietējo valodu nesat apguvis?

— Tikai nedaudz, jo nav tādu iespēju. Nunciatūras darbs ir specifisks, mums, galvenokārt, jāstrādā ar priesteriem, un šajā vidē tiek lietota franču valoda.

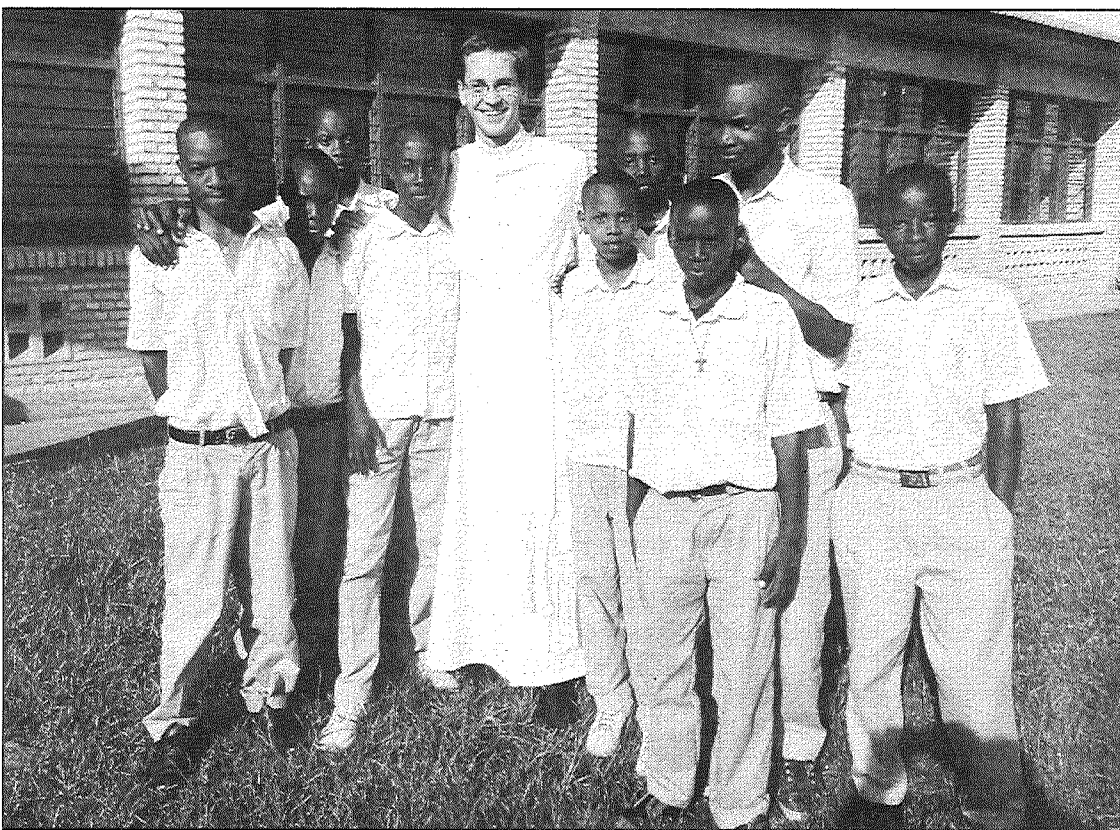
— Nedaudz pastāstiet par jūsu ikdienas darbiem.

— Kā priesterim man katru dienu jānotur svētā Mīse. Tā notiek mūsu nunciatūras nelielajā kapelā. Svētdienās šeit dievkalpojums piedalās arī laji, galvenokārt iebrucēji no Eiropas, itāļi, citu tautību ticīgie, arī ruandieši. Sestdienās es palīdzu katedrālē svinēt jauniesu Misi. Tāds ir mans pastorālais darbs. Bet ikdienā galvenā nodarbošanās ir nunciatūras pienākumu pildīšana. Darām to, ko dara nunciatūras citās valstīs, — esam ticības un vienības sargātāji un aizstāvji, palīdzam vietējiem Baznīcām grūtajā ciņā par taisnības un labklājības augļiem. Protams, mums jāņem vērā vietējā specifika.

— Vai liturģija Ruandā atšķiras no praktizētās Latvijā?

— Arī tur liturģijā pieturas pie latīņu rita. Dievkalpojumi pēc būtības ir tādi paši. Ir tikai dažādi elementi, kurus Vatikāns atļāvis ieviest un papildināt tieši šīs valsts liturģijā. Tās, pirmkārt, ir liturģiskās dejas — gan Mises sākumā, gan himnas «Gods Dievam augstumos» («Gloria») dziedāšanas laikā, arī pēc Svētās Komūnijas pieņemšanas. Dejo vai nu visi, vai arī speciāla deju grupa liturģiskajos tērpos. Svētās Mises kārtība ir tāda pati kā Latvijā.

Pasaulē ir daudzas skaistas lietas, par tām mums visiem vajag interesēties. Arī es agrāk neva-

● Antons Prikulis ar Ruandas bērniem.

rēju iztēloties, kāda dzīve ir Āfrikā. Bieži par šo kontinentu mēs domājam, kā par nabadzīgu, atpalikušu zemi. Protams, tur ir arī nabadzība, pat galēja nabadzība. Daudziem cilvēkiem nav nekādu iekrājumu, viņi dzīvo no dienas uz dienu. Bet ir arī daudz kā pozitīva. Kontinents attīstās. Tur ir ļoti daudz jaunu cilvēku — ap 60 procentiem no visiem iedzīvotājiem ir līdz 20 gadu vecumam. Patikami ir redzēt, ka cilvēki, arī jaunieši, tiecas pie Dieva. Viņiem Dievs ir pirmajā vietā. Bez šaubām, viņi strādā, pelna iztiku, bet, kad pienāk svētdiena, kad ir kopienas lūgšanu dienas, viņi uz laiku neskatās (nav jau arī kur skatīties, jo pulksteņu viņiem nav), ne par ko citu nedomā, kā tikai par Dieva godināšanu. Un tas piepilda viņu sirdis, dod mieru un spēku rit-

dienai, lai varētu virzīties uz priekšu.

— Vai nav grūti atrasties tālu no dzimtenes, no ierastās vides, no ģimenes?

— Ir grūti. Bet mēs Svētajos Rakstos lasām, ka ir tādi aicinājumi, kuriem līdzī nāk arī dažādas grūtības. Piemēram, apustulis Pāvils daudz ceļoja, vairākas reizes jūrā bija sliktis, piedzīvojis kuģa katastrofas, viņam bija uzbrukuši laupītāji. Bet tas neatturēja viņu no sava aicinājuma izpildīšanas — iet un sludināt Evaņģēliju. Tāpat arī mums ir savas grūtības, arī tās, kuras jūs minējāt, — būt tālu no savas zemes, savas kultūras, saviem mīļajiem cilvēkiem, ģimenes. Bet ir arī priecīgas lietas, tās, kas tevi stiprina apziņu, ka tu pildi baznīcas misiju, ka, neskatoties uz kultūras atšķirībām, tu satiec

ticīgus cilvēkus, kas tevi stiprina, dod pārliecību, ka mēs piederam vienai baznīcai, vienai ģimenei. To piedzīvoju arī es tālajā Āfrikā.

— Vai savas misijas laikā pirmo reizi esat atbraucis uz Latviju?

— Otro reizi.

— Ko jūs gribētu novēlēt mums, Latgales ticīgajiem, savām bijušajām draudzēm — dagdiešiem un andrupeniešiem?

— Novēlu turēties pie ticības; tā palīdz pārvarēt grūtības, saglabāt sirdsmieru, prieku. Atceros, ka gan Dagdā, gan Andrupenē mēs kopā piedzīvojām daudz priecīgu brīžu. Ticība mums palīdzēja atrast kopīgas intereses, būt garīgi atvērtiem vienam uz otru, saglabāt prieku, kas nāk no ticības.

«Ezerzeme»

DAUGAVPILS

Daugavpils ir izkalusi piecas monētas

2006. gadā Latvija pievienojās starptautiskajam suvenirmonētu tīklam «Heritage on a Coin» (www.nationaltokens.com), kurā ir 35 valstis — vairāk nekā 1000 suvenirmonētu. Daugavpils šajā numismātikas maratonā iesaistījās 2012. gadā, paziņojot par četrus monētu izlaišanu.

2011. gada 12. decembrī notika pirmās monētas «Baznīcu kalns» prezentācija, tajā ir attēloti četri konfesiju dievnami — Borisa un Gļeba pareizticīgo katedrāle, Mārtiņa Lutera katedrāle un Sv. Jaunavas Marijas katoļu baznīca, kā arī Augšāmcēlšanās, Dievmātes Piedzimšanas un Svētītāja Nikolas lūgšanu nams.

Beļģijā izkaltas 1000 monētas, tās izmaksāja 2415,60 latu. Sākotnēji monētas izmantota kā prezentācijas materiālu un dāvinājuma pilsētas viesiem, pārdošanā to nebija.

2012. gada maijā izlaista otra monēta. Galvenais motīvs — Daugavpils cietokšņa Nikolaja vārti, ko tolaik gatavoja restaurācijai. Atšķirībā no pirmās monētas, šī nonāca pārdošanā, bija pieejama pilsētas

viesiem un iedzīvotājiem.

Izskanēja informācija par trešās monētas izlaišanu, — uz tās bija paredzēts attēlot pilsētas ģerboni, taču tā neiznāca.

2013. gadā izkala monētu ar Daugavpils Universitātes attēlu, tai sekoja monēta ar Marka Rotko profilu, kas bija veltīta mākslinieka 110. dzimšanas dienai. Jāatzīmē, ka māksliniekam veltītajai monētai ir divi veidi. Viena — pareiza, bet otra — «brā-

ķis», uz kuras vārds «Daugavpils» izkalts bez burta «s».

Par godu Daugavpils 740. jubilejai tika izlaista vēl viena monēta, — uz tās attēlota simboliska jubilejas lentīte, uzraksts «Daugavpils» un skaītļis «740».

Visas monētas izkaltas 1000 eksemplāros, vienīgi 740. jubilejai veltītā — 1100. Tāpat kā pirmā, visas monētas kaltas Beļģijā. Jāatzīmē, ka visas sērijas «Heritage on a Coin» Latvijas monētas tiek kaltas Beļģijā.

Pēc izlaisto monētu skaita Daugavpils jau pietuvojusies Rīgai. Galvaspilsētai ir sešas monētas, Daugavpilij — pagaidām piecas. Trīs monētas ir Jelgavai un Jēkabpilij, divas — Aglonai un Daugavpils novadam. Rēzeknei ir viena suvenirmonēta.

Daugavpils novadā pirmā monēta tika izkalta 2012. gadā ar Jāņa Raiņa mājas muzeja Berķenelē attēlu. 2014. gadā izkalta monēta ar dabas parka «Daugavas loki» attēlu.

Ne visas monētas nonāk pārdošanā. Dažas no tām, piemēram, «Baznīcu kalns» vai «740», izlaistas prezentācijai un tiek

dāvinātas pilsētas viesiem. Kā paskaidroja Daugavpils domes sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļas vadītāja Inese Andiņa, saskaņā ar likumu, pašvaldība nedrīkst nodarboties ar monētu tirdzniecību: «Pilsēta nedrīkst patstāvīgi nodarboties ar suveniru tirdzniecību. Tas attiecas ne tikai uz monētām. Lielākajā daļā no pašvaldībām to dara tūrisma informācijas centrs. Turklāt daudz kas ir atkarīgs no uzņēmēju aktivitātes, kuri ir gatavi uzņemties suveniru ražošanu.»

Pašlaik tūrisma informācijas centrā var nopirkt divas monētas — DU un «Marks Rotko». Universitātes monēta maksā 4,97 eiro, M. Rotko monēta — 5,12 eiro. Cena atšķiras iesaņojuma dēļ, Marka Rotko monētai tas ir nedaudz sarežģītāks.

Cietokšņa informācijas centrā monētas nepārdod, arī nesen atvērtajā suveniru veikaliņā cietokšņa monētu nav. To atvērusi firma «Eko dizains», kas pašlaik tirgo savu produkciju.

Atsevišķs suveniru stands ir Marka Rotko mākslas centrā, taču arī tur monētas nopirkt nevar.

«Latgales Laiks»

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Rēzeknes policija izglābj dzīvību ogotājam

23. jūlijā Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Rēzeknes iecirknī policijas darbinieki saņēma informāciju par to, ka Rēzeknes novada Verēmu pagastā kāda 1929. gadā dzimusi sieviete aizgājusi uz mežu lasīt ogas un nav atgriezies mājās.

Ap pulksten 19.00 vakarā Rēzeknes iecirkņa darbinieki, kopskaitā 28 amatpersonas, uzsāka sievietes meklēšanu. Neskatoties uz nelabvēlīgiem laika apstākļiem, proti, lija lietūs, purvā bija daudz dziļu meliorācijas grāvju, likumsargi divu stundu laikā pazudušo sievieti atrada. Viņa bija iegrimusi purvā un pati saviem spēkiem vairs nevarēja no tā izkļūt. Lai sievieti, kura spēku izsūkuma dēļ nevarēja pāriet, izvestu no purva, likumsargi no nolūzušajiem kokiem izveidoja tiltiņu pa kuru varēja tikt pāri dziļajam grāvim.

Glābēju smaga darba rezultātā sieviete veiksmīgi tika iznesta no meža un nogādāta medicīnas iestādē, kur ārsti viņai konstatēja ķermeņa atdzišanu. Pēc palīdzības sniegšanas sieviete atgriezās mājās.

Virkne satiksmes negadījumu ar cietušajiem. Braucēji bijuši arī dzērumā

✓ 17. jūlijā pulksten 18.45 Balvos ceļu satiksmes negadījuma rezultātā traumas guva automašīnas Toyota pasažiere, 1991. gadā dzimusi sieviete. Negadījums notika krustojumā, kad automašīnas Mercedes Benz vadītājs, neievērojot ceļa zīmes "Stop" prasības, izraisīja sadursmi ar pa galveno ceļu braucošo automašīnu Toyota, kuru vadīja 1978. gadā dzimusi sieviete.

Automašīnas Mercedes Benz vadītājs aizbrauca no notikuma vietas, tomēr likumsargiem izdevās atrast automašīnu un noskaidrot arī tās vadītāju. Tas bija kāds 1990. gadā dzimis vīrietis, kurš bija sēdies pie spēkrata stūres bez noteiktā kārtībā iegūtām transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kā arī tobrīd atradies 0,9 promiļu reibumā.

✓ 18. jūlijā pulksten 10.05 Daugavpili 1969. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Ford Focus, neievēroja ceļa zīmes "Dodiet ceļu" prasības, kā rezultātā notika sadursme ar automašīnu Kia Optima, kuru vadīja 1985. gadā dzimis vīrietis. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā miesas bojājumus guva automašīnas Ford Focus vadītājs un divas pasažieres, 1991. un 1969. gadā dzimušas sievietes.

✓ 18. jūlijā pulksten 13.18 Rēzeknē notika sadursme starp velosipēdu, kuru

vadīja 1944. gadā dzimis vīrietis, un automašīnu Land Rover, kuru vadīja 1959. gadā dzimis vīrietis. Ceļu satiksmes negadījumā cieta velosipēda vadītājs.

✓ 18. jūlijā pēcpusdienā ap pulksten 16.00 Rēzeknes novada Ozolaines pagastā 1961. gadā dzimusi sieviete, vadot automašīnu Mazda, netika galā ar tās vadību un nobrauca no ceļa, kā rezultātā transportlīdzeklis apgāzās. Medicīniskā palīdzība tika sniegta pasažierim, 1953. gadā dzimušam vīrietim.

✓ 19. jūlijā pulksten 18.40 Daugavpili ielu krustojumā 1971. gadā dzimis vīrietis, kurš bija sēdies pie stūres 2,63 promiļu reibumā, netika galā ar automašīnas Audi A6 vadību, uzbrauca uz trotuāra un notrieca divas gājējas, 2000. gadā dzimušas meitenes, kuras pēc tam ar traumām tika nogādātas slimnīcā.

✓ 21. jūlijā ap pulksten 17.20 Daugavpili ielu krustojumā notika ceļu satiksmes negadījums, kura rezultātā cieta trīs bērni, 2010. un 2013. gadā dzimušas meitenes un 2013. gadā dzimis zēns.

Negadījums notika, kad pa Smilšu ielu braucošās automašīnas vadītājs, 1956. gadā dzimis vīrietis, veicot kreiso pagriezienu, nedeva ceļu pa to pašu ielu pretējā virzienā braucošai automašīnai VW Golf, kuru vadīja 1986. gadā dzimis vīrietis. Visi trīs bērni, automašīnas VW Golf pasažieri, ar dažādām traumām tika nogādāti medicīniskajā iestādē.

✓ 25. jūlijā pievakarē Rēzeknes novada Ozolaines pagastā uz autoceļa A-13 Krievijas robeža (Grebņeva) — Rēzekne — Daugavpils — Lietuvas robeža (Medumi) 56. kilometrā 1991. gadā dzimis vīrietis, vadot motociklu Cagiva, neizvēlējās drošu distanci. Tā rezultātā viņš izraisīja sadursmi ar tani pašā virzienā braucošu automašīnu VW Passat, kuru vadīja 1955. gadā dzimis vīrietis. Motocikla vadītājs ar dažādām traumām nogādāts slimnīcā.

✓ 25. jūlijā Viļānos uz autoceļa A-12 Jēkabpils — Rēzekne — Ludza — Krievijas robeža (Terehova) 73. kilometrā 1965. gadā dzimusi automašīnas Toyota Land Cruiser vadītāja neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, tāpēc netika galā ar automašīnas vadību un nobrauca no ceļa braucamās daļas. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā miesas bojājumus guva 1936. gadā dzimusi pasažiere.

✓ 25. jūlijā ap pulksten 22.00 Daugavpili, Smilšu un Andreja Punpura ielu krustojumā 1990. gadā dzimis automašīnas Volvo vadītājs neievēroja ceļa zīmes «Dodiet ceļu» prasības, kā rezultātā izraisīja sadursmi ar pa galveno ceļu braucošu automašīnu VW Passat, ko vadīja 1960. gadā dzimusi sieviete, un automašīnu VW Golf, ko vadīja 1983. gadā dzimis vīrietis. Pēc medicīniskās palīdzības vērsās automašīnas Volvo vadītājs un 1995. gadā dzimusi pasažiere.

Šinī pat krustojumā 26. jūlijā notika sadursme starp vienā virzienā braucošām automašīnām Peugeot, kuru vadīja 1987. gadā dzimis vīrietis, un Audi 100, kam pie stūres bija 1991. gadā dzimis vīrietis. Ceļu satiksmes negadījums notika brīdī, kad automašīna Peugeot veica apdzīšanas manevru, savukārt Audi 100 veica kreiso pagriezienu. Automašīnas Peugeot vadītājs pēc ceļu satiksmes negadījuma nogādāts slimnīcā. Policija skaidro ceļu satiksmes negadījuma apstākļus.

✓ 26. jūlijā Rēzeknē, N.Rancāna ielā 1997. gadā dzimis jauniešs, vadot automašīnu Mercedes Benz atpakaļgaitā, uzbrauca 1989. gadā dzimusiai gājējai, kura pēc ceļu satiksmes negadījuma nogādāta slimnīcā.

✓ 26. jūlijā Dagdas novada Ezernieku pagastā 1987. gadā dzimis vīrietis, atrodoties 2,18 promiļu alkohola reibumā un bez noteiktā kārtībā iegūtām transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, vadot automašīnu Audi A4, neievēroja drošu distanci. Rezultātā tika izraisīta sadursme ar priekšā braucošu automašīnu VW Passat, kuru vadīja 1974. gadā dzimusi sieviete. Ceļu satiksmes negadījuma rezultātā miesas bojājumus guva automašīnas VW Passat pasažieris, 1981. gadā dzimis vīrietis. Policijā uzsākts kriminālprocess un notiek izmeklēšana.

Daugavpili jaunieši sadauzīja astoņas laternas

23. jūlijā pēc pusnakts Daugavpili, jaunās Forštades mikrorajonā, Latvijas dzelzceļa darbinieks, sadzirdot plīstošu stiklu skaņas, devās uz gaisa pārvada pusi, kas savieno Piekraustes ielu ar Slāvu ielu virs dzelzceļa slieidēm. Pienākot tuvāk, dzelzceļa darbinieks pamanīja, ka uz tilta stāv bariņš pusaudžu un ar gariem mietiem daudz laternas. Par to nekavējoties tika ziņots policijai, savukārt pusaudži, pamatot pieaugušo, metās bēgt, sadaloties divās grupās. Viena grupa aizskrēja Piekraustes ielas virzienā, otra aizskrēja Slāvu ielas virzienā.

Nekavējoties reaģējot uz izsaukumu un pārmeklējot tuvāko apkārtni gan Jaunbūves, gan Jaunās Forštades mikrorajonā, likumsargiem nepilnu 20 minūšu laikā izdevās notvert piecus jauniešus — divus 1999. un 2000. gadā dzimušas pusaudzes un trīs 1999., 1998. un 1994. gadā dzimušus puīšus.

Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 231. panta otrās daļas, un notiek izmeklēšana, kuras ietvaros tiks noskaidrota katra jaunieša loma pastrādātajā likumpārkāpumā.

Policijas pārstāve D.Gutmane informē, ka kopumā astoņām laternām tika sasisti stikli un deformēti kupoli.

Iereibuši autovadītāji mēģina piekukuļot likumsargus

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē uzsākti divi kriminālprocesi par kukuļdošanu valsts amatpersonai.

25. jūlijā Rēzeknē 1989. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu VW Passat, nepakļāvās policijas amatpersonu likumīgajām prasībām apturēt transportlīdzekli un bēga. Pēc neilgas pakalpošanās likumsargiem izdevās apturēt bēgošo automašīnu. Autovadītājs, kuram tika konstatētas 2,59 promiļu alkohola, izdomāja citu veidu, kā izvairīties no soda, proti, piedāvāja likumsargiem kukuli 300 eiro apmērā par to, lai netiktu sastādīts protokols par transportlīdzekļa vadīšanu alkoholisko dzērienu iespaidā.

26. jūlijā Daugavpils novada Naujenes pagastā 1946. gadā dzimis automašīnas Audi 80 vadītājs, kuram tika konstatētas 2,77 promiļu alkohola reibums, piedāvāja Satiksmes uzraudzības rotas amatpersonām kukuli 100 eiro apmērā. Autovadītājiem būs jāatbild ne tikai par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā, bet arī par kukuļdošanu valsts amatpersonai.

Attiecībā pret abiem kukuļdevējiem ir uzsākti kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 323. panta 1. daļas par kukuļu, tas ir, materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu, nodošanu vai piedāvāšanu personiski vai ar starpnieku valsts amatpersonai, lai tā, izmantojot savu dienesta stāvokli, izdarītu vai neizdarītu kādu darbību kukuļdevēja, kukuļu piedāvātāja vai citas personas interesēs, neatkarīgi no tā, vai nodotais vai piedāvātais kukulis domāts šai valsts amatpersonai vai jebkurai cita personai, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz pieciem gadiem vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.

Par kapa krusta un vainagu aizdedzināšanu aiztur sievieti

15. jūlijā Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Rēzeknes iecirknī uzsākts kriminālprocess par to, ka Rēzeknē pareizticīgo kapos tika izdarīta kapa krusta un vainagu bojāšana, tos aizdedzinot.

Likumsargi, veicot izmeklēšanas pasākumus kriminālīti, uz aizdomu pamata par šī nozieguma izdarīšanu aizturēja kādu vietējo iedzīvotāju, 1986. gadā dzimušu sievieti.

Policija turpina kriminālprocesa, kas uzsākts pēc Krimināllikuma 228. panta 1. daļas, izmeklēšanu un veic visas nepieciešamās pārbaudes. Tika nozīmēta arī tiesu psihiskā ekspertīze.

Nozīmēto tiesas sēžu saraksts Preiļu rajona tiesā no 5. līdz 10. augustam

Procesa veids	Tiesas sēdes laiks	Prasītājs	Atbildētājs	Būtība	Tiesas sēdes veids	Tiesnesis
Rakstveida	5. augusts	AS "Moda Kapitāls"	Ilze Bistere	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I.Beitāne
Mutvārdu	5. augusts	AS "Latvijas Gāze"	Latvijas Centrālā dzīvnieku aizsardzības biedrība	parāda piedziņa	Atklāta	I.Beitāne
Mutvārdu	5. augusts		Dāvis Vocišs		Atklāta	I.Stivriņa
Mutvārdu	5. augusts		Aleksandrs Sozontovs	APK 149-15.p.5.d.	Atklāta	I.Stivriņa
Rakstveida	6. augusts	AS "Latvijas Gāze"	Svetlana Šlahova	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I.Beitāne
Rakstveida	6. augusts	SIA "Preiļu saimnieks"	Pāvels Leščīks, Sergejs Leščīks	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I.Beitāne
Rakstveida	6. augusts	Raitis Usāns		maksātnespējas pieteikums		I.Beitāne
Mutvārdu	6. augusts	SIA "Preiļu saimnieks"	Oksana Kolesnikova	par parāda un līgumsoda piedziņu	Atklāta	I.Beitāne
Mutvārdu	6. augusts	SIA "Preiļu saimnieks"	Sergejs Semjonovs	īres līguma izbeigšana, izlikšana no dzīvokļa bez citas dzīvojamās platības ierādīšanas, parāda un līgumsoda piedziņa	Atklāta	I.Beitāne
Rakstveida	10. augusts	Agris Zeile		maksātnespējas pieteikums		I.Beitāne
Rakstveida	10. augusts	LR Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju zinātnes administrācija	Kristīne Landmesere	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I.Beitāne
Rakstveida	10. augusts	SIA "PrivatLizings"	Reinis Luntens	maza apmēra prasība par naudas piedziņu		I.Beitāne
Mutvārdu	10. augusts	SIA "Preiļu saimnieks"	Marija Aniščenko	parāda, līgumsoda piedziņu	Atklāta	I.Beitāne

Informācijas avots www.tiesas.lv. Sagatavoja T.Elste

JAUTĀJĀT — ATBILDAM

Pret bruņutīm — ar spirta šķidumu

Naudaskokam sāk mesties uz lapām un stumbra baltas pūkainas bumbiņas (arvien vairāk), pārmetas arī uz pārējām uz palodzes stāvošām puķēm. Ko darīt? Ar kaut ko aplaistīt? Ja ar roku notīra "baltumus", daudz tas nelīdz.

Atbilde:

Pēc aprakstītajam pazīēm spriežot, iespējams, ka bojājumus izraisījis piejūras pūkainā bruņutis (*Pseudococcus maritimus*). Tie ir aptuveni 5 mm gari, iesārti, ovāli polifāģie kaitēkļi, kas ir vienmērīgi klāti ar baltiem vaskveida izdalījumiem. Pūkainā bruņutis bojā dažādus telpaugus – kaktusus un citus sukulentus, dažas orhideju sugas, acālijas, gerberas, gumijkokus un citus.

Uz auga pūkainās bruņutis veido kolonijas, kas atgādina vates piciņas vai baltas putas. Sākumā kaitēkļi parādās grūtāk ievērojamās vietās – lapu apakšpusē, lapu žāklēs, pie stumbra pamatnes. Viegļāk tās ir pamanīt uz telpaugiem, kam lapas izvietotas skrajā, grūtāk – uz augiem ar blīvi sakārtotām lapām un biezu lapotni. Bruņutis barojas ar augu šūnsulu. Ja kaitēkļi nav laikus pamanīti un iznīcināti, vispirms čokurojas bojātās augu vietas, no kurām izsūkta sula. Kaitēkļiem savairojoties masveidā, augi vāji attīstās, nikuļo, nokalst atsevišķas lapas, beigās augs var pat aiziet bojā.

Piejūras pūkainajām bruņutīm patīk sauss un silts gaiss, tādēļ sausā gaisā augi regulāri jārasina. Visbiežāk bruņutis parādās uz novārdzinātiem, nepiemērotos apstākļos audzētiem telpaugiem. Tās apdraud arī veselīgus, labi koptus telpaugus, ja tie atrodas blakus invadētajiem.

Visvieglākais, vienkāršākais, augam un cilvēkam nekaitīgākais apkaršanas veids ir augu apstrādāšana ar 70% spirta šķidumu. Ņem nelielu otru vai uz kociņa uzlītu vati, iemērc spirta šķidumā un nomazgā lapas, stingri pieskaroties pūkaino bruņutu kolonijai. Spirta ietekmē kaitēkļi iet bojā. Ja augs nav liels un kaitēkļu nav daudz, pietiek ar vienu apstrādi (rupīgu mazgāšanu), lai tos likvidētu. Lielu telpaugu, uz kura ir daudz kaitēkļu, ar spirta šķidumu apstrādā vairākas reizes, līdz uz auga vairs nav nevienas bruņutis.

Izmantota www.vaad.gov.lv informācija.

Liec lietā dabas spēku. Ko ārstē ceļmallapa?

Vasarā, kad iegūts kāds savainojums, pirmajai palīdzībai vajadzētu būt ceļmallapai! Tā ir īsts brīnumlīdzeklis, kas palīdzēs arī mazināt oda koduma uztūkumu.

✓ Saberzta ceļmallapas komprese dziedē ikvienu pušumu – tikko uzberztu tulznu, iekaisumu, brūces, tā mazina lapseņu dzēliena sāpes un oda koduma uztūkumu.

✓ Ceļmallapas spēj ārstēt arī ilgi nedzīstošus pušumus un čūlas uz kājām.

✓ Ceļmallapas liek uz augoņiem un iekaisumiem, jo tās izvelk karstumu un mazina pampumu.

✓ Ja ir paaugstināta temperatūra, ceļmallapu var likt uz pieres – tā palīdzot mazināt karstumu.

✓ Der zināt, ka ceļmallapu tēja ir iedarbīgs līdzeklis pret caureju – dzer pa puskrūzi ik pēc stundas, kamēr kļūst vieglāk.

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBAS

Riebiņu novada dome konkursa kārtībā aicina SKOLOTĀJU LOGOPĒDU darbam Riebiņu novada izglītības iestādēs uz noteiktu laiku

Darba pienākumi:

- Veikt izglītojamo runas, valodas un rakstu valodas traucējumu diagnosticēšanu, valodas traucējumu korigējoši attīstošo darbību un profilaksi.
- Ja nepieciešams, sagatavot rakstisku atzinumu par izglītojamā runas, valodas un rakstu valodas attīstību.
- Konsultēt izglītojamo vecākus un pedagogus.
- Piedalīties atbalsta nodrošināšanā un individuālo plānu izveidošanā izglītojamajiem.
- Veikt izglītojamo attīstības dinamikas izpēti un sava darba pašanalīzi.

Prasības pretendentiem:

- Nepieciešama augstākā pedagogiskā un skolotāja logopēda kvalifikācija.
- Labas krievu un teicamas latviešu valodas zināšanas.
- Attiecīga darba pieredze.
- Datorprasmes MS Windows un MS Office vidē.
- Labas prezentēšanas iemaņas un komunikācijas spējas.
- Laika plānošanas, prioritāšu noteikšanas un sadarbības prasmes.
- Radoša pieeja darbam, pašiniciatīva un analītiskā domāšana.

Piedāvājam:

- Izaicinošu, interesantu un dinamisku darbu.
- Ieguldījumam atbilstošu atalgojumu.
- Lielisku iespēju likt lietā iniciatīvu.

Pieteikumu vēstules un dzīves gājuma aprakstu iesniedz personīgi Riebiņu novada domē vai sūtīt pa pastu vai e-pastu riebini@riebini.lv līdz 20.08.2015.
Adrese: Riebiņu novada dome, Saules 8, Riebiņos, Riebiņu pagastā, Riebiņu novads, LV – 5326. Kontaktelefons: 26373488.

SIA Lauku Miesnieks

iepērk mājlopus.

Augstas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 20207132.

SIA AIBI iepērk liellopus,

jaunlopus, aitas, kazas, zirgus, cūkas.

Labā cena. Samaksa tūlītēja. Svāri.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA „LATVIJAS GAĻA”

iepērk liellopus, aitas,

jaunlopus, zirgus.

Svāri. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

SIA „SENLEJAS” PĒRK

liellopus, teļus, jērus.

Augstas cenas bioloģiski
audzētiem liellopiem. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 26190124, 26319888, 65322454.

IEPĒRK METĀLLŪŽŅUS.

Augstas cenas. Strādājam jebkurā laikā. Tālr. 29198531.

Tikimax

APĢĒRBI Labākais piedāvājums pilsētā.

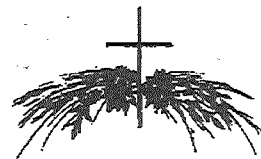
Pilnīgi Jauna

RUDENS-VASARAS apģērbu kolekcija!

Tieši tagad, Jauna RUDENS - VASARAS apģērbu kolekcija! Plašā klāstā kvalitatīvi stilīgi apģērbi visai ģimenei īpaši. Jūsu gaumai, kā arī plašs klāsts ar apaviem, mājas tekstils pārvalki, palagi, atzarai, sporta apģērbi un liels piedāvājums ar bērnu apģērbiem un apaviem.
Raina bulvāris 1, Preiļi. Mazlielotli apģērbi, apavi no Anglijas

DAŽĀDI

Piedāvā pastāvīgu darbu pie lopiem Preiļu novadā. Tālr. 28921503.

Sāp...
Neizsakāmi sāp.
Klusums ir mājās ienācis,
Gaismu nodzēsis,
Skumjas atnesis. Sāp.
Lai mūsu klusa un patiesā
līdzjūtība ir atbalsts tev, Gunti,
un dod spēku, TĒVI
mūžības ceļā pavadot.
Kolēģi Riebiņu vidusskolā

Ir sāpes, ko nevar dalīt uz pusēm,
Nav tādu vārdu, kas mierināt
spētu.
Nostājas blakus tev draugi un
klusē,
Kaut vai tā, lai tev palīdzētu.
Izsakām dziļu līdzjūtību
Guntim Tjarvem, TĒVU
mūžībā pavadot.
Rušonas KN tautas deju un teātra
kollektīvi

DZĪVOSIM SASKAŅĀ AR MĒNESS RITMU

No 4. līdz 6. augustam **pilns Mēness**. III Mēness fāze. No 7. līdz 11. augustam **dilstošs Mēness**. IV Mēness fāze. 4. augustā Mēness atradīsies Zivju zīmē; 5. un 6. augustā — Auna zīmē; 7. un 8. augustā — Vērša zīmē; 9. un 10. augustā Dvīņu zīmē; 11. augustā — Vēža zīmē.

4. augusts ir 21. Mēness diena, 5. augusts – 22. Mēness diena, utt.

4. augusts – nav vēlama karsēšanās saunā, saulpošanās solārijā vai pludmalē.

5. augusts – nav vēlama karsēšanās saunā, saulpošanās solārijā vai pludmalē. Īpaši novērtēsim laipnību, uzslavas, dāvanas. Laba diena, lai mierīgi atrisinātu ieilgušus strīdus, lūgtu piedošanu.

6. augusts – diena piemērota skaistumkopšanai, ādas tīrīšanai, mitrināšanai, sejas maskām, manikīram. No plkst. 23.40 līdz 7. au-

gusta plkst. 10.40 vēlama atslodze, lietojot tikai ūdeni vai nesaldinātu zaļu tēju, bet 12 stundas pirms un pēc šī laika – viegli sagremojamu, liesu ēdienu.

7. augusts – labvēlīga diena kaitīgu ieradumu atmešanai.

8. augusts – ieteicams viegli sagremojams ēdiens. Organismam grūti tikt galā ar treknu, asu maltīti.

10. augusts – piemērota diena pirts un ķermeņa kopšanas procedūram, masāžai. Īpaši novērtēsim laipnību, uzslavas, dāvanas. Laba diena, lai mierīgi atrisinātu ieilgušus strīdus, lūgtu piedošanu.

11. augusts – piemērota diena pirts un ķermeņa kopšanas procedūram, masāžai. Īstais laiks ģenerāltīrīšanai – pareizā Mēness cikla dienā veikta, tā nodrošina ilgāku kārtību un svaigumu mājās, vieglāku enerģētiku. Izmazgātā veļa tirāka. Ļaudis vieglāk uzbudināmi, iespējami konflikti.

PASMAIDĪSIM

— Sakiet, kas būtu labāks manam vīram — baldriāni vai valdols?

— Kāda diagnoze?

— Kurpes par 500 eiro...

— Biju pie paziņām uz pusdienām. Viņiem visa servīze no zelta, pat naži.

— Tiesām? Parādī!

Sieva aizgāja uz čūsku izstādi — un dabūja pirmo vietu...

Sinoptiķi solīja brīvdienās lielu vētru, un visi iedzīvotāji steidzās uz veikaliem pēc svecēm, baterijām, maizes un citām nepieciešamām lietām. Pie kases izveidojās garum gara rinda.

— Konservus, sausņus, sveces paņēmu... — skaļi pa telefonu stāstīja kāds puisis.

— Ko vēl?... Prezervatīvus? (Bēdīgs.) Trīs? (Priecīgs.) Iepakojumus? (Ļoti priecīgs.)

Puisis pārlaimīgs pagriežas pret aizmugurē stāvošo vecmāmuļu un saka:

— Es tūlīt atgriezīšos. Atcerēsieties mani?

— Tevi, dēliņ, visa rinda atcerēsies...

Anna saka savam klasesbiedram Jānim:

— Paklā, atnāc pēc stundas pie manis mājās parunāties!

— Tavs brālis būs mājās?

— Nebūs.

— Un tava mamma?

— Arī ne. Neviena nebūs mājās.

— Ar ko tad es runāšos?

Gribēju pornosaitā ielādēt savu mājas seksa video, bet izrādījās, ka tam jābūt garākam par trim sekundēm...

— Mamm, vai ir kādi līdzekļi pret mīlestību no pirmā acu skatiena?

— Otrais acu uzmetiens, — profesionāli paskaidro māte.